

หมวดวิชาเฉพาะ

2. กลุ่มวิชาชีพพยาบาล

แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎีและกระบวนการ
พยาบาล

การประเมินสุขภาพ

หลักการและเทคนิคการพยาบาล

ปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล

การสอนและการให้คำปรึกษาทางสุขภาพ

แนวโน้มและพัฒนาการของวิชาชีพการ
พยาบาล

การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการ
เจ็บป่วย

ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกัน
การเจ็บป่วย

การพยาบาลครอบครัว และชุมชน 1

ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัว และชุมชน 1

การพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2

ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัว และชุมชน 2

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ
1

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ
2

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 3

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ
3

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต

การพยาบาลมารดา ทารก และการผดุง
ครรภ์ 1
ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการ
ผดุงครรภ์ 1
การพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์
2
ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการ
ผดุงครรภ์ 2
การรักษาพยาบาลเบื้องต้น
ปฏิบัติการรักษาพยาบาลเบื้องต้น
การบริหารการพยาบาล
ปฏิบัติการบริหารการพยาบาล
การวิจัยทางการพยาบาล

ว่าง

**แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล
(Basic Concepts, Nursing Theories and Nursing Process)**

รหัสวิชา พย. 1201

หน่วยกิต 2 (2-0-4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ การเจ็บป่วย สิทธิผู้ป่วย การพยาบาล การดูแลแบบองค์รวม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ทฤษฎีทางการพยาบาล กระบวนการพยาบาลและการนำไปใช้ โดยการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะรายวิชา

ใช้ทฤษฎีทางการพยาบาลและกระบวนการพยาบาลในการประเมินภาวะสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูล ระบุปัญหาสุขภาพและวางแผนการพยาบาลแบบองค์รวมด้วยความเอื้ออาทรมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิ มนุษยชน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาล และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลได้
2. อธิบายแนวคิด และขั้นตอนของกระบวนการพยาบาลได้
3. อธิบายการใช้ทฤษฎีทางการพยาบาล ทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการพยาบาลในการดูแลด้วยความเอื้ออาทรกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน อย่างครอบคลุม ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนได้
4. ตระหนักถึงความสำคัญของปัจเจกบุคคลในการดูแลแบบองค์รวม
5. เขียนแผนการพยาบาลแบบองค์รวมโดยใช้กระบวนการพยาบาล บนพื้นฐานของ แนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาล

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล

1.1 ภาวะสุขภาพกับการเจ็บป่วย (Health and

Illness)

1.1.1 ภาวะสุขภาพ

1.1.2 การเจ็บป่วยและปฏิกิริยาตอบสนองเมื่อ

เจ็บป่วย

1.1.3 ความต่อเนื่องของสุขภาพและความเจ็บป่วย

1.2 ความหมายของการพยาบาล (Definition of nursing) จริยธรรมและ

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

1.3 การดูแลแบบองค์รวม (Holistic Care)

1.3.1 ความหมาย ความสำคัญ และแนวคิดของการดูแลแบบองค์รวม

1.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ ความเป็นปัจเจกบุคคล ความเชื่อ

ทัศนคติ และหลักสิทธิมนุษยชน

1.3.3 การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของพยาบาลในการดูแลแบบองค์รวม

บทที่ 2 กระบวนการพยาบาล (Nursing Process)

2.1 ความหมาย ความสำคัญและแนวคิด ของกระบวนการพยาบาล

2.2 ขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล

2.2.1 การประเมิน (Assessment)

2.2.2 การวินิจฉัย (Diagnosis)

2.2.3 การวางแผน (Planning)

2.2.4 การปฏิบัติการพยาบาล (Implementation)

2.2.5 การประเมินผล (Evaluation)

2.3 ลักษณะเชิงวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ของกระบวนการพยาบาล

2.4 การบันทึก และการรายงาน

บทที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาล และการนำไปใช้ (Concepts Nursing

Theories and Application)

3.1 แนวคิดการดูแลของไนติงเกล (Nightingale's Concept)

3.2 ทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรของวัตสัน (Watson's Theory)

- 3.3 ทฤษฎีการพยาบาลของไลนิงเจอร์ (Leininger 's Theory)
- 3.4 ทฤษฎีการดูแลตนเอง (Orem Self Care Theory)
- 3.5 ทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy Adaptation Model)
- 3.6 ทฤษฎีระบบของนิวแมน (Neuman 's System Model)
- 3.7 แบบแผนสุขภาพของกอร์ดอน (Functional Health Pattern Gordon)
- 3.8 ปฏิกริยาการตอบสนองของมนุษย์ (Human's Response)

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้อง- ข้องกับการพยาบาล	วิเคราะห์แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการพยาบาลเป็นรายกลุ่มและนำเสนอ	1.พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม 2.รายงานกลุ่ม
กระบวนการพยาบาล	1. ศึกษาค้นคว้าและสรุปเป็นผังความคิดรวบยอดนำเสนอรายกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล 2. สาธิต/สาธิตย้อนกลับการประเมินสภาพและการลงบันทึกผลการประเมินตามเครื่องมือการประเมิน	1.การแสดงความคิดเห็น 2.พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม 3.หลักฐานการเรียนรู้ 4.การทดสอบประเมิน

	<p>3. ใช้กระบวนการพยาบาลในการประเมินปัญหาสุขภาพโดยใช้กรณีตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดปัญหา พร้อมข้อมูลสนับสนุน จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เขียนแผนการพยาบาลโดยใช้กรณีตัวอย่าง</p>	
<p>แนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาล และการประยุกต์ใช้ (Concepts Nursing Theories and Application)</p>	<p>1. ศึกษาค้นคว้าและสรุปเป็นแผนผังความคิดรวบยอดเป็นรายการกลุ่มเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาลแต่ละทฤษฎี</p> <p>2. รวบรวมสาระความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการพยาบาลจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย</p> <p>3. วิเคราะห์สถานการณ์จำลอง ด้วยการให้เลือกใช้แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระความรู้ของทฤษฎีการพยาบาล และวิเคราะห์เชื่อมโยงประเด็น / ปัญหาของสถานการณ์กับความรู้ที่ได้จากการสืบค้นข้อมูล</p> <p>4. นำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ</p>	<p>1. หลักฐานการเรียนรู้</p> <p>2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วม</p> <p>3. การทดสอบ</p>

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. โรงพยาบาล
3. ชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

1. วิดีทัศน์ / CAI. / CD ROM / Web Based Learning / สื่อบุคคล
2. อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้
3. สถานการณ์ต่างๆ /กรณีศึกษา
4. ชุดการเรียนการสอน
5. แบบประเมินสุขภาพตามแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- วสันต์ ศิลปสุวรรณ และพิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ.(2542).
**การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพ :
 ทฤษฎีและการปฏิบัติ** .พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะ
 สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมจิต หนูเจริญกุล บรรณาธิการ. (2543) . **การพยาบาล :
 ศาสตร์ของการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์
 โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ บรรณาธิการ. (2540). **กระบวนการ
 พยาบาล : ทฤษฎีและการนำไปใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 3 .
 ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- ฟาริดา อิบราฮิม บรรณาธิการ.(2541) .**กระบวนการพยาบาล**.
 กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Gordon,Marjory.(2542). **คู่มือการวินิจฉัยการพยาบาล 1995-
 1996** .แปลโดย ศิริพร
 ชัมภลลิขิต และคณะ.กรุงเทพฯ : บัคเน็ท..
- Carpenito,Lynda Juall.(2000). **Nursing Diagnosis
 Application to Clinical Practice**.
 8thed.Philadelphia:Lippincott.
- Collier.I.C.,McCash, K.E., and Bartram., J.M.(1996). **Writing
 Nursing Diagnoses : A Critical Thinking Approach**.
 St.Louis:Mosby.
- Doenges, Marilyn E. (1999). **Application of Nursing Process
 and Nursing Diagnosis : An Interactive Text for
 Diagnosis Resoning**.Philadelphia : F.A. Davis
 Company.

- George , B. (1995). **Nursing Theories : The Base for Professional Nursing Practice**. 4th ed.London : Prentice – Hall International,inc.
- Fischbach, Frances. (1999) **.A Manual of Laboratory & Diagnostic Tests** .6th ed. Philadelphia : Lippincott.
- Lefevre , Rosalindce Alfaro. (1998). **Applying Nursing Process : A Step – by – Step Guide** . 4th ed. Philadelphia : Lippincott.
- Potter , P. A.,and Perry, A. G.(1999). **Basic Nursing : Theory and Practice** . 3th ed. St.Louis: Mosby.
- Riley , Julia Balzer .(2000).**Communication in Nursing** . 4th ed.St.Louis: Mosby.
- Roy , S.C. , and Andrews, H .A .(1991).**The Roy Adaptation Model : The Definitive Statement**. Norwalk : Appleton & Lange .
- Seaback, Wanda. (2001). **Nursing Process : Concept and Application** . New York : Delmar.
- Toney, Ann Marrincr , and Alligood, Martha Raik. (1998) **.Nursing Theorists and Their work** .4th ed. Boston : Mosby.

การประเมินสุขภาพ (Health Assessment)

รหัสวิชา พย.1202

หน่วยกิต 2 (1-2-3)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิด หลักการและวิธีการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมทุกช่วงวัยของชีวิต ด้วยการซักประวัติ ตรวจร่างกาย ประเมินสภาพจิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ การบันทึกผลการประเมิน การแปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ เพื่อวินิจฉัย โดยการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี

ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ เรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการฝึกทดลองในห้องปฏิบัติการ และสืบเสาะหาความรู้ โดยคำนึงถึงความ เป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะรายวิชา

ประเมินสุขภาพแบบองค์รวมของบุคคลใน วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุด้วยความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความ เป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิด หลักการและวิธีการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมใน วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ
2. ประเมินสุขภาพบุคคลแบบองค์รวม โดยการซักประวัติ ตรวจร่างกาย ประเมินสภาพจิต สังคมและจิตวิญญาณของบุคคลทุกช่วงวัย โดยคำนึงถึงความ เป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
3. แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษได้
4. บันทึกผลการประเมินสุขภาพได้
5. ตระหนักถึงความสำคัญของการบูรณาการของแนวคิดองค์รวมกับการประเมินสุขภาพ

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม

- 1.1 ความหมาย แนวคิดของการประเมินสุขภาพ
- 1.2 การประเมินสุขภาพภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี
- 1.3 การประเมินสุขภาพตามการรับรู้ของผู้รับบริการ
- 1.4 หลักการประเมินสุขภาพของวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ

บทที่ 2 การประเมินสุขภาพ

- 2.1 การซักประวัติ

- 2.2 การตรวจร่างกาย
- 2.3 การประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการ
- 2.4 การประเมินสภาพจิต สังคม และจิตวิญญาณ
- 2.5 การบันทึกผลการประเมินสุขภาพ

บทที่ 3 การแปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ

- 3.1 ปัสสาวะ
- 3.2 อุจจาระ
- 3.3 สิ่งคัดหลั่ง
- 3.4 สิ่งขับหลั่ง
- 3.5 การส่องกล้อง
- 3.6 การตรวจด้วยรังสี
- 3.7 การเจาะและดูด
- 3.8 การตรวจด้วยคลื่นไฟฟ้า
- 3.9 การตรวจด้วยคลื่นเสียง

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิด หลักการ วิธีการประเมิน สุขภาพแบบองค์ รวม	ศึกษาจากการฟังบรรยาย แบบมีส่วนร่วมและร่วมกัน สร้างแผนผังความคิดรวบ ยอด	การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิด ให้เห็น

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
การประเมินสุขภาพ	1. ศึกษาค้นคว้าและสรุปเป็นแผนผังความคิดนำเสนอรายกลุ่มเกี่ยวกับการประเมินภาวะสุขภาพ 2. สาธิต และสาธิตย้อนกลับ การประเมินสภาพร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ในบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ อย่างเอื้ออาทร พร้อมลงบันทึก 3. ฝึกการประเมินสุขภาพ จากกรณีตัวอย่างวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ	1. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น 2. ทักษะการสาธิตย้อนกลับและการลงบันทึก 3. ผลงานการประเมินสุขภาพและการลงบันทึก 4. การทดสอบ
การแปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ	1. วิเคราะห์ผลการตรวจจากกรณีตัวอย่าง 2. อภิปรายและสรุปประเด็นสำคัญการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ	1. รายงานการวิเคราะห์ 2. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น 3. การทดสอบ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. โรงพยาบาล   ห้องชันสูตร
3. ชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์ / สื่อบุคคล
2. วิดีทัศน์ / CAI. / CD ROM / เอกสาร / ตำรา
3. หุ่น อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

4. ชุดการเรียนรู้การสอน

5. แบบบันทึกผลการตรวจร่างกาย สภาพจิต สังคม และ
จิตวิญญาณ

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

ฟาริดา อิบราฮิม, บรรณาธิการ. (2539). **ปฏิบัติการประเมินภาวะ
สุขภาพอนามัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพานิชย์.

วสันต์ ศิลปสุวรรณ และพิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ.(2542)
การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพ :
ทฤษฎีและการปฏิบัติ .พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุชาติ โสภประยูร บรรณาธิการ. (2542). **สุขภาพเพื่อชีวิต.**
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรีย์ ธรรมิกบวร เรียบเรียง. (2540) .**การบันทึกทางการ
พยาบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โครงการสวัสดิการ
สถาบันพระบรมราชชนก.

Fischbach, Frances. (1999). **A Manual of Laboratory &
Diagnostic Tests**. 6th ed.
Philadelphia : Lippincott.

Naidoo, Jennie , and Wills, Jane. (1998) .**Practicing Health
Promotion** . London : Bailliere Tindall.

หลักการและเทคนิคการพยาบาล (Principles and Techniques in Nursing)

รหัสวิชา พย. 1203

หน่วยกิต 3 (2-2-5)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการและเทคนิคการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวม
ในการดูแลบุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีภาวะสุขภาพปกติและ

เบี่ยงเบน บนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร โดยการ
เรียนรู้ตามสภาพจริง และการฝึกทดลองในห้องปฏิบัติการ โดย
คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิ
มนุษยชน มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลได้ถูกต้องตามหลักการและเทคนิคด้วย
ความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม
และหลักสิทธิมนุษยชน มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายหลักการและเทคนิคการปฏิบัติการพยาบาลชนิดต่าง ๆ ได้
2. ระบุแนวทางการดูแลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรที่สอดคล้องกับเทคนิคการปฏิบัติการพยาบาลได้
3. ปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรในห้องปฏิบัติการโดยยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชนได้
4. ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมตามหลักการและเทคนิคการพยาบาลที่ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 หลักการและเทคนิคปฏิบัติการพยาบาลด้าน
ความสุขสบาย

- 1.1 สุขวิทยาส่วนบุคคลทุกวัย (Personal Hygiene)
- 1.2 ทำเตียง และสิ่งแวดล้อม (Unit Care)
- 1.3 การนวด (Massage)
- 1.4 การบำบัดด้วยความร้อน ความเย็น (Hot - Cold therapy)

บทที่ 2 หลักการและเทคนิคปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมการ
แพร่กระจายเชื้อ

2.1 การทำลายเชื้อและการทำให้ปราศจากเชื้อ
(Disinfection and Sterilization)

2.2 เทคนิคปลอดเชื้อ (Aseptic Technique)

2.3 เทคนิคการทำให้ปราศจากเชื้อ (Sterile
Technique)

2.4 เทคนิคการแยก (Isolation Technique)

2.5 การควบคุมการแพร่กระจายเชื้อตามหลักสากล
(Universal Precaution)

บทที่ 3 หลักการและเทคนิคการเก็บสิ่งส่งตรวจและการ
เตรียมตรวจ

3.1 การเก็บสิ่งส่งตรวจ(Specimen)

3.1.1 เลือด

3.1.2 ปัสสาวะ

3.1.3 อุจจาระ

3.1.4 เสมหะ

3.1.5 สารคัดหลั่ง

3.1.6 สิ่งส่งตรวจพิเศษ

3.2 การเตรียมตรวจ

3.2.1 การเตรียมตรวจด้านร่างกายและจิตใจ

3.2.2 การเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือ

3.2.3 การจัดทำผู้ป่วย

บทที่ 4 หลักการและเทคนิคการวัดสัญญาณชีพ

4.1 อุณหภูมิร่างกาย

4.2 การหายใจ

4.3 ชีพจร

4.4 ความดันโลหิต

บทที่ 5 หลักการและเทคนิคการให้อาหาร ยา สารน้ำ
สารละลาย เลือด และ ส่วนประกอบของ
เลือด

5.1 การให้อาหารและน้ำทางปาก

5.2 การให้อาหารและน้ำทางสายยาง

5.3 การให้ยาทางปาก ทางผิวหนัง และเยื่อต่าง ๆ
เหน็บ สวน อมใต้ลิ้น ฟัน

5.3.1 ยาหยอดตา หู จมูก

5.3.2 ยาฉีดเข้าชั้นผิวหนัง ใต้ผิวหนัง และ
กล้ามเนื้อ

5.3.3 การให้ยา สารน้ำ สารละลาย เลือด
ส่วนประกอบของเลือด

5.3.4 ทางหลอดเลือดดำ

บทที่ 6 หลักการและเทคนิคการดูแลการขับถ่ายและการ
บันทึกปริมาณน้ำเข้า -น้ำออก

6.1 การขับถ่ายปัสสาวะ

6.2 การขับถ่ายอุจจาระ

6.3 การสวนปัสสาวะ

6.4 การสวนอุจจาระ

6.5 การสวนเพื่อระบายแก๊ส

6.6 การบันทึกปริมาณน้ำ เข้า - ออก จากร่างกาย

บทที่ 7 หลักการและเทคนิคการล้าง และ การสวนล้าง

7.1 การล้างตา

7.2 การล้างหู

7.3 การสวนล้างกระเพาะอาหาร ลำไส้

7.4 การสวนล้างกระเพาะปัสสาวะ

7.5 การสวนล้างช่องคลอด

บทที่ 8 หลักการและเทคนิคการทำแผล พันผ้า และการ
ดูแลท่อระบาย

8.1 การทำแผลแห้ง แผลเปียก

8.2 การสวนล้างแผล

8.3 การดูแลท่อระบาย

8.4 การพันผ้าชนิดต่าง ๆ

บทที่ 9 หลักการและเทคนิคการจัดท่า การเคลื่อนไหว และการฟื้นฟูร่างกาย

- 9.1 บริหารร่างกาย ข้อ และกล้ามเนื้อ
- 9.2 การจัดท่า การพลิกตัว
- 9.3 การผูกยึด
- 9.4 การเคลื่อนย้าย การยก การพยุง
- 9.5 การดูแลผู้ป่วยใส่ Traction และเฟือก
- 9.6 การใช้กายอุปกรณ์

บทที่ 10 หลักการและเทคนิคการดูแลทางเดินหายใจ

- 10.1 การบริหารการหายใจ
- 10.2 การไออย่างถูกวิธี
- 10.3 การจัดท่าและการเคาะปอด
- 10.4 การให้ออกซิเจนและการดูแล ผู้ได้รับออกซิเจน
- 10.5 การดูดเสมหะ

บทที่ 11 หลักการและเทคนิคการดูแลผู้ป่วยก่อนและหลัง ผ่าตัด

- 11.1 การเตรียมด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ
- 11.2 การเตรียมเอกสารอุปกรณ์ก่อนผ่าตัด
- 11.3 การเตรียมรับผู้ป่วยหลังผ่าตัด
- 11.4 การดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัด

บทที่ 12 หลักการและเทคนิคการรับการจำหน่ายและการส่งต่อผู้ป่วย การบันทึก อาการ

- 12.1 ขั้นตอนการรับใหม่
- 12.2 ขั้นตอนการส่งต่อ
- 12.3 ขั้นตอนการจำหน่าย
- 12.4 การบันทึกอาการ

บทที่ 13 หลักการและเทคนิคการดูแลผู้ป่วยเมื่อเสียชีวิต

13.1 หลักการของศาศนา และ ประเพณี

13.2 หลักการดูแลผู้ป่วยที่เสียชีวิต ด้วยโรคไม่

ติดต่อ / โรคติดต่อ

13.3 การแต่งศพ

13.4 หลักการปฏิบัติทางกฎหมาย และระเบียบ
ปฏิบัติของโรงพยาบาล

13.5 การเก็บศพ

13.6 ไบอเมรณะบัตร์

13.7 การจำหน่ายศพ

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
หลักการและเทคนิค ปฏิบัติการ พยาบาลใน การดูแลบุคคล แบบองค์รวม	1.ศึกษาสถานการณ์จำลอง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3.สาธิต - สาธิต ย้อนกลับ 4.นิทรรศการ 5.อภิปราย	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2. ทักษะการฝึกปฏิบัติ 3. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคปฏิบัติ เกี่ยวกับการ ควบคุมการ แพร่กระจาย เชื้อ	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3.อภิปราย 5.สาธิต - สาธิต ย้อนกลับ 6. ฝึกปฏิบัติการ พยาบาล ด้วยตนเอง	1. หลักฐานการเรียนรู้ 2. ประเมินโดยใช้วิธี OSCE(Sterile Technique) 3.การมีส่วนร่วมโดย ตนเอง เพื่อน อาจารย์ 4.การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการเก็บ สิ่งส่งตรวจและ การเตรียม	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3.อภิปราย	1.การมีส่วนร่วมโดย ตนเอง เพื่อน อาจารย์ 2.หลักฐานการเรียนรู้ 3.การทดสอบ

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ตรวจ	4.สาธิต – สาธิต ย้อนกลับ 5.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้วยตนเอง	
หลักการและ เทคนิคการวัด สัญญาณชีพ	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.อภิปราย 3.สาธิต – สาธิต ย้อนกลับ 4.ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง 5.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้วยตนเอง	1. ประเมินโดยใช้วิธี OSCE (Vital signs) 2. การมีส่วนร่วมโดย ตนเอง เพื่อน อาจารย์ 3. หลักฐานการเรียนรู้ 4. การทดสอบ
หลักการและ เทคนิค การให้อาหาร ยา สารน้ำ สารละลาย เลือด และ ส่วนประกอบ ของเลือด	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง 3.อภิปราย 4.สาธิต – สาธิต ย้อนกลับ 5.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้วยตนเอง	1. ประเมินโดยใช้วิธี OSCE(การให้อาหารยา และน้ำทางสายยางและ การให้ยาทางปาก) 2. การมีส่วนร่วมโดย ตนเอง เพื่อน อาจารย์ 3. หลักฐานการเรียนรู้ 4. การทดสอบ
หลักการและ เทคนิค การดูแลการ ขับถ่ายและ การบันทึก ปริมาณ น้ำเข้า - ออก	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง 4.อภิปราย 5.สาธิต – สาธิต ย้อนกลับ 6.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้วยตนเอง	1. การมีส่วนร่วมโดย ตนเอง เพื่อน อาจารย์ 2. หลักฐานการเรียนรู้ 3. การทดสอบ

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
หลักการและเทคนิคการล้างและการสวนล้าง	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 4.อภิปราย 5.สาธิต - สาธิตย้อนกลับ 6.ฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง	1. การมีส่วนร่วมโดยตนเอง เพื่อน อาจารย์ 2. หลักฐานการเรียนรู้ 3. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการทำแผล พันผ้า และการดูแลท่อระบาย	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3.อภิปราย 4.สาธิต- สาธิตย้อนกลับ 5.ฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง	1. ประเมินโดยใช้วิธี OSCE (การทำแผล) 2. การมีส่วนร่วมโดยตนเอง เพื่อน อาจารย์ 3. หลักฐานการเรียนรู้ 4. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการจัดท่า การเคลื่อนไหว และการฟื้นฟูร่างกาย	1.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2.กรณีศึกษา 3.ฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง 4.สาธิต - สาธิตย้อนกลับ 5.อภิปราย	1. การมีส่วนร่วมโดยตนเอง เพื่อน อาจารย์ 2. หลักฐานการเรียนรู้ 3. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการดูแล	1.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	1. การมีส่วนร่วมโดยตนเอง เพื่อน อาจารย์

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ทางเดินหายใจ	2.กรณีศึกษา 3.ฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง 4.สาธิต - สาธิตย้อนกลับ 5.อภิปราย	2. หลักฐานการเรียนรู้ 3. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการดูแลผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัด	1.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2.กรณีศึกษา 3.ฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง 4.อภิปราย	1. การมีส่วนร่วมโดยตนเอง เพื่อน อาจารย์ 2. หลักฐานการเรียนรู้ 3. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการรับ การจำหน่าย และการส่งต่อผู้ป่วย การบันทึกอาการ	1.ศึกษาด้วยตนเอง 2.บทบาทสมมติ 3.อภิปราย	1. หลักฐานการเรียนรู้ 2. พฤติกรรมมีส่วนร่วม 3. การทดสอบ
หลักการและเทคนิคการดูแลผู้ป่วยเมื่อเสียชีวิต	1.กรณีศึกษา 2.อภิปราย	1. การมีส่วนร่วม 2. หลักฐานการเรียนรู้ 3. การทดสอบ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด / อินเทอร์เน็ต
2. โรงพยาบาล
3. ห้องปฏิบัติการทางการพยาบาล
4. ชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อบุคคล
2. โรงพยาบาล เช่น หอผู้ป่วย Supply ระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

3. ชุมชน เช่น การกำจัดขยะ ตลาดสด การทำ
น้ำประปา ร้านอาหาร เป็นต้น
4. ห้องสมุดต่างๆ
5. วิดีทัศน์ /CD - ROM / CAI./ ตำรา / เอกสาร
6. นักศึกษาพยาบาล หุ่น / อุปกรณ์ เครื่องมือ
เครื่องใช้

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- พัชรี ตันศิริและคณะ.(2543). **คู่มือการพยาบาลเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพฯ : ภาควิชา การพยาบาลรากฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรณู สอนเครือ บรรณาธิการ.(2540) . **แนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล เล่ม 1** . กรุงเทพฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์ จำกัด.
- วิจิตรา กุสุมภ์.(2541).**การพยาบาลผู้ป่วยที่มีบาดแผล**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ .
- สมจิต หนูเจริญกุล.(2543). **การพยาบาล : ศาสตร์ของการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุปราณี เสนาดีสัย บรรณาธิการ.(2543). **การพยาบาลพื้นฐาน : แนวคิดและการปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :บริษัทจุดทอง จำกัด.
- Aggleton,Peter , and Chalmers,Helen. (2000).**Nursing Models and Nursing Practice** . 2nd ed. New York : Palgrave.
- Andrews, Margaret M.,and Boyle Joyceen S.(1999). **Trancultural Concepts in Nursing Care**. 3rd ed. Philadelphia : Lippincott.
- Bulechek, Gloria M., and McCloskey , Joanne C.(1999). **Nursing Interventions Effective Nursing Treatments** . 3rd ed. Philadelphia : W.B. Saunders company.

- Hamric , Ann B. ,et.al.(1996). **Advanced Nursing Practice: An Integrative Approach**. 2rd ed. Philadelphia : W.B. Saunders company.
- Kish , Robinson .(2001). **Core Concepts in Advanced Practice Nursing** . St. Louis : Mosby.
- Kockrow , Christensen . (1999). **Foundations of Nursing** . St. Louis : Mosby.
- Orem , Dorothea F. (2001). **Nursing Concepts of Practice** . 6rd ed. St. Louis : Mosby.

**ปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล
(Principles and Techniques in Nursing Practicum)**

รหัสวิชา พย.1204

หน่วยกิต 2(0-8-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลและการดูแลบุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีภาวะสุขภาพปกติและเบี่ยงเบนในสถานการณ์จริง โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม บนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความเป็น

มนุษย์ และความปลอดภัยของผู้รับบริการภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะรายวิชา

ใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประยุกต์แนวคิด หลักการและทฤษฎีการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงสิทธิคุณค่า ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ครอบครัว และชุมชนทั้งในสภาวะสุขภาพปกติและเบี่ยงเบนได้
2. ปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาลแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
ดังต่อไปนี้ได้
  - 2.1 ความสุขสบาย และความปลอดภัย
  - 2.2 การควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ
  - 2.3 การเก็บส่งส่งตรวจและการเตรียมตรวจ
  - 2.4 การวัดสัญญาณชีพ
  - 2.5 การให้อาหาร ยา สารน้ำ สารละลาย เลือดและส่วนประกอบของเลือด
  - 2.6 การขับถ่ายและการบันทึกปริมาณน้ำเข้า - ออก
  - 2.7 การล้าง และ การสวนล้าง
  - 2.8 การทำแผล พันผ้า และการดูแลท่อระบาย
  - 2.9 การจัดทำ การเคลื่อนไหว และการฟื้นฟูร่างกาย

- 2.10 การดูแลทางเดินหายใจ
- 2.11 การดูแลผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัด
- 2.12 การรับใหม่ การจำหน่ายและการส่งต่อผู้ป่วย
- 2.13 การดูแลผู้ป่วยเมื่อเสียชีวิต

3. ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมตามหลักการและเทคนิคการพยาบาลที่ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมด้วยความเอื้ออาทรต่อบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีภาวะสุขภาพปกติและเบี่ยงเบน

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ฝึกปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลทุกวัยที่มีภาวะสุขภาพปกติและเบี่ยงเบนวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ	1. ฝึกทักษะการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง 2. ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม 3. ประชุมปรึกษาทางการพยาบาล 4. ศึกษาจากกรณีตัวอย่าง 5. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 6. อภิปราย	1. ทักษะทางการพยาบาลโดยตนเอง เพื่อนและอาจารย์ 2. แผนการพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาล 3. การทดสอบ

แหล่งการเรียนรู้

- 1. หอผู้ป่วยในโรงพยาบาล
- 2. ชุมชน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- พัชรี ตันศิริและคณะ.(2543). **คู่มือการพยาบาลเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพฯ : ภาควิชา การพยาบาลรากฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญจันทร์ สุวรรณแสง โมโนยพงษ์.(2537).**การวิเคราะห์ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการสำหรับพยาบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : ฉัตรเจริญการพิมพ์.
- มาลี สนิทเกษตริน.(2540).**คู่มือปฏิบัติการพยาบาล** .กรุงเทพฯ : โครงการตำราภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรณู สอนเครือ,บรรณาธิการ.(2540) . **แนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล เล่ม 1** . กรุงเทพฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์ จำกัด.
- วิจิตรา กุสุมภ์.(2541).**การพยาบาลผู้ป่วยที่มีบาดแผล**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ .
- สมจิต หนูเจริญกุล.(2543).**การพยาบาล : ศาสตร์ของการปฏิบัติ**.กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุปราณี เสนาดีสัย, บรรณาธิการ.(2543). **การพยาบาลพื้นฐาน : แนวคิดและการปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทอง จำกัด.
- Aggleton,Peter, and Chalmers,Helen. (2000).**Nursing Models and Nursing Practice** . 2nd ed. New York : Palgrave.
- Andrews, Margaret M., and Boyle Joyceen S.(1999). **Transcultural Concepts in Nursing Care**. 3rd ed. Philadelphia : Lippincott.
- Bulechek, Gloria M., and McCloskey, Joanne C.(1999). **Nursing Interventions Effective Nursing**

Threaments . 3rd ed. Philadelphia : W.B. Saunders company.

Hamric, Ann B. , et.al.(1996). Advanced Nursing Practice An Integrative Approach. 2rd ed. Philadelphia : W.B. Saunders company.

Kish , Robinson .(2001). Core Concepts in Advanced Practice Nursing . St. Louis : Mosby.

Kockrow , Christensen . (1999). Foundations of Nursing . St. Louis : Mosby.

Orem , Dorothea E. (2001). Nursing Concepts of Practice . 6rd ed. St. Louis : Mosby.

**การสอนและการให้คำปรึกษาทางสุขภาพ
(Teaching and Counseling in Health)**

รหัสวิชา พย.1205

หน่วยกิต 2(1-2-3)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการสอนทางสุขภาพ หลักการและเทคนิคกระบวนการสอนทางสุขภาพ ประยุกต์ใช้กับการให้บริการสุขภาพ วิเคราะห์ และเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ ในการสอนทางสุขภาพ ฝึกการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในเชิงสังคมและเชิงวิชาชีพเพื่อการบำบัด และการให้การปรึกษาทางสุขภาพ ในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง ด้วยความเอื้ออาทร ยอมรับและเข้าใจในความเป็นปัจเจกบุคคล ใช้ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

สมรรถนะรายวิชา

สอนและให้คำปรึกษาทางสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชนโดยใช้เทคนิค สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อการมีภาวะสุขภาพที่ดี ด้วยการยอมรับและเข้าใจในความเป็นปัจเจกบุคคล ใช้ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในเชิงสังคมและเชิงวิชาชีพเพื่อการบำบัดได้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิด หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ และเทคนิคของการสอน และการให้คำปรึกษาทางสุขภาพได้
2. ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นปัจเจกบุคคลในการสอนและการให้การปรึกษาทางสุขภาพ
3. ประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน และการให้คำปรึกษาทางสุขภาพได้
4. แสดงเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการปรึกษาทางสุขภาพได้
5. เลือกเทคนิค สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการสอนและการให้การปรึกษาทางสุขภาพได้
6. วางแผน ดำเนินการสอน และให้การปรึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพในการดูแลสุขภาพแก่บุคคล วัยเด็ก

วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ครอบครัว กลุ่มคน
และชุมชนได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการสอนทางสุขภาพ

1.1 ความสำคัญของการสอนทางสุขภาพแก่
ผู้ใช้บริการ

1.2 องค์ประกอบของการสอนทางสุขภาพ

1.3 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีในการสอนทาง
สุขภาพและการประยุกต์ใช้

บทที่ 2 กระบวนการสอนทางสุขภาพ

2.1 ความหมายการสอนทางสุขภาพ

2.2 การประเมินความต้องการและกำหนดวัตถุประสงค์
เชิงพฤติกรรม

2.3 วิธีการสอนทางสุขภาพแก่บุคคลทุกวัย
ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน

2.4 การเขียนแผนการสอนทางสุขภาพ

2.5 สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนทางสุขภาพ

2.6 การประเมินผลการสอนทางสุขภาพ

บทที่ 3 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

3.1 ความสำคัญ ความหมาย และแนวคิด

ทฤษฎี

3.2 หลักการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง

บุคคล

3.4 ชนิดของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

3.4.1 สัมพันธภาพทางสังคม

3.4.2 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ

3.5 เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลวัยเด็ก

วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และ

วัยผู้สูงอายุ ครอบครัว กลุ่มคนและ

ชุมชน

บทที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ

4.1 ความสำคัญ ความหมาย และแนวคิดทฤษฎี

- 4.2 ขั้นตอนและเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพเพื่อการบำบัด
- บทที่ 5 การให้การปรึกษาทางสุขภาพ
- 5.1 ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีของการให้การปรึกษา
- 5.2 องค์ประกอบของการให้การปรึกษาทางสุขภาพ
- 5.3 เทคนิคการให้การปรึกษา
- 5.4 กระบวนการของการให้การปรึกษารายบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และ วัยผู้สูงอายุ และรายกลุ่ม
- การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล**

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการสอนทางสุขภาพ และ กระบวนการสอนทางสุขภาพ	1.ศึกษาด้วยตนเอง 2.อภิปราย 3.ฝึกประเมินความต้องการการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการกลุ่มต่างๆ 4.ฝึกเขียนแผนการสอน การเลือกเทคนิค สื่อและเทคโนโลยีการสอน	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2.การแสดงความคิดเห็นและการให้ข้อมูลป้อนกลับกับเพื่อน 3.รายงานการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ
มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
	5.ฝึกสอนทางสุขภาพวิธีต่างๆ ตลอดจนร่วม อภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับต่อพฤติกรรม การสอนของตนเองและเพื่อน	4.แผนการสอนทางสุขภาพและการเลือกใช้เทคนิคการสอน สื่อ และเทคโนโลยีการสอน 5.ทักษะการสอนทางสุขภาพของตนเอง

		และเพื่อน 6.การทดสอบ
การสร้าง สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล	1.ศึกษาและอภิปรายกลุ่ม ย่อย 2.ฝึกสร้างสัมพันธภาพใน ชั้นเรียนตามสถานการณ์ ที่กำหนด 3.ฝึกวิเคราะห์ตนเองและ การยอมรับข้อมูลป้อนกลับ	1.การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิดเห็น 2.ประเมินพฤติกรรม การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล 3.การทดสอบ
การให้การ ปรึกษาทาง สุขภาพ	1.ฝึกประเมินความต้องการ การปรึกษาของบุคคลใน วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ ของ ครอบครัว กลุ่มคนและ ชุมชน 2.ฝึกทักษะการใช้เทคนิค และการบันทึกผลการให้ การปรึกษา	1.ผลการวิเคราะห์ ความต้องการการ ปรึกษาของบุคคลทุก วัย ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน 2.ประเมินพฤติกรรม การปรึกษาและการ บันทึกผล 3.การทดสอบ

แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด
- เพื่อน ครู
- อินเทอร์เน็ต

สื่อการเรียนการสอน

1. วิดีทัศน์ / วิทยุ - เทป / คอมพิวเตอร์
2. สื่อบุคคล
3. กรณีศึกษา
4. เอกสารอ่านประกอบ/เอกสารประกอบการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

กรมสุขภาพจิต. (2541). **ฝ่าวิกฤตการปรึกษา**. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.

กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์. (2544). **ทฤษฎีการบำบัด**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักษณี่ มีนะสนธิ์ และคณะ. (2543). **หลักและกระบวนการเรียนการสอนสุขศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.

สุพร เกิดสร้าง. (2540). **การให้การปรึกษา**. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิชย์.

Haber, Judith, etal. (1996). **Comprehensive Psychiatric Nursing**. 5th ed. Boston : Mosby.

Varcarolis, Elizabethm. (1998). **Foundations of Psychiatric Mental Health Nursing** 3rd ed. Philadelphia : W.B. Saunder.

แนวโน้มและพัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาล (Trends and Development of Nursing Profession)

รหัสวิชา พ. 1306

หน่วยกิต 2(2-0-4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาพัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาลทั้งในและต่างประเทศ คุณลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล องค์การวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการและการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล ประเด็นและแนวโน้มของวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล โดยกระบวนการค้นคว้า สืบเสาะความรู้ และการสัมมนา เพื่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสามารถบริหารจัดการทีมงาน

สมรรถนะรายวิชา

คิด ตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง และวิชาชีพอย่างต่อเนื่องได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถบริหารจัดการทีมงาน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. บอกพัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาลได้

2. อธิบายคุณลักษณะของวิชาชีพพยาบาลได้
3. ตระหนักถึงคุณค่าของวิชาชีพการพยาบาล
4. อธิบายบทบาทและหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพการพยาบาลได้
5. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการวิชาชีพการพยาบาลได้
6. วิเคราะห์ประเด็น ปัญหา และแนวโน้มวิชาชีพการพยาบาลที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้
7. วิเคราะห์และอภิปรายแนวทางการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 พัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาล

1.1 พัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาลในต่างประเทศ

1.2 พัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย

บทที่ 2 คุณลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล

2.1 เอกลักษณ์ของวิชาชีพ

2.2 เอกลักษณ์แห่งวิชาชีพ

2.3 พลังอำนาจของวิชาชีพ

2.4 คุณค่าของวิชาชีพ

2.5 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของพยาบาล

บทที่ 3 องค์กรวิชาชีพการพยาบาล

3.1 องค์กรวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย

3.2 องค์กรวิชาชีพการพยาบาลระหว่างประเทศ

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรวิชาชีพการพยาบาล

และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับองค์กรวิชาชีพ

บทที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการและแนวโน้มวิชาชีพการพยาบาล

4.1 การบริการพยาบาล

- 4.2 การศึกษาพยาบาล
- 4.3 การบริหารการพยาบาล
- 4.4 การวิจัยและพัฒนางานองค์ความรู้ทางการพยาบาล

บทที่ 5 การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล

- 5.1 ความสำคัญของการพัฒนางานองค์ความรู้ทางวิชาชีพ
- 5.2 วิธีการพัฒนางานองค์ความรู้ทางวิชาชีพ
- 5.3 บันไดความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
พัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาล	ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาลทั้งในและต่างประเทศ	หลักฐานการเรียนรู้
คุณลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล	ศึกษาคุณลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล ด้วยวิธีการสัมมนา	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2.การมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น โดยตนเอง เพื่อน อาจารย์
องค์กรวิชาชีพการพยาบาล	1.ศึกษาปรัชญา และ การดำเนินงาน ในองค์กรวิชาชีพ โดยการศึกษาดูงานสภากาการพยาบาล / สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย/สมาคมพยาบาลในภาคต่างๆ หรือศึกษาจาก เอกสาร เว็บไซต์ 2.อภิปราย	1.รายงานการศึกษา ดูงาน 2. การมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น โดยตนเอง เพื่อน อาจารย์
ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ และ	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการวิชาชีพการ	หลักฐานการเรียนรู้

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวโน้มนวัตกรรม วิชาการ พยาบาล	พยาบาลและแนวโน้มนวัตกรรม วิชาการพยาบาลโดย การสัมมนา	
การพัฒนา วิชาการ พยาบาล	อภิปรายแนวทางการ พัฒนาวิชาการและบัณฑิต ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิดเห็น

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. อินเทอร์เน็ต
3. องค์กรวิชาชีพ

สื่อการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสาร
2. บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพ และที่เกี่ยวข้อง
3. เว็บไซต์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์
4. พิพิธภัณฑสถานทางการแพทย์
5. สถานที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เช่น สภากาชาดพยาบาล เป็นต้น

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- จินตนา ยูนิพันธ์ และ อรพรรณลือบุญวัชชัย.(2540). **กรณีศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จรรยาแห่งวิชาชีพการพยาบาล.** กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา น้ำฝน. (2538). **เอกลักษณ์ของพยาบาลวิชาชีพ.** กรุงเทพฯ:หมการพิมพ์.
- ผกา เศรษฐจันทร์. (2542). **ประวัติการพยาบาลในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- พิกุลทิพย์ หงษ์เหิร และปราณี जातीเกตุ, บรรณาธิการ.(2539). **กฎหมายวิชาชีพการพยาบาล.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ :** คณะกรรมการพัฒนาตำราสาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- รัตนา ทองสวัสดิ์.(2541).วิชาชีพการพยาบาล : ประเด็นและ
แนวโน้ม. พิมพ์ครั้งที่ 5. เชียงใหม่ : อนุบรรณการพิมพ์.
สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2542). เอกสารการสอนชุดวิชา 51303
ประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล.หน่วยที่ 1-15.
นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Cherry , Barbara. ,and Jacob , Susan R. (1999).
Contemporary Nursing : Issues , Trends , &
management.St. Louis : Mosby .
- Deloughery , Grace L. (1995).Issue and Trends in
Nursing.2nd ed. St. Louis : Mosby .
- Kelly , Lucie Y. (1991). Dimensions of Professional
Nursing . 6th ed. New York :
Pergamon Press.

การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย (Heath Promotion and Illness Prevention)

รหัสวิชา พย. 1207

หน่วยกิต 3 (3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วยแบบองค์รวม สุขภาวะและปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิต โดยใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร คำนึงถึงความ เป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน คิดอย่างเป็นระบบ ผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลวัยเด็ก
วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ เสริมสร้างศักยภาพของบุคคล
ในการดูแลตนเอง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลัก
จริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพของบุคคลในวัยเด็ก
วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุได้
2. อธิบายแนวคิด ทฤษฎีการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกัน
การเจ็บป่วยแบบองค์รวม
แก่บุคคลในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุได้
3. อธิบายวิธีการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วย
ของบุคคลในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ
ในภาวะปกติได้
4. แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระบบในการเลือกใช้ทรัพยากร
เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการสร้าง
เสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลวัยเด็ก
วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุในภาวะปกติได้ โดย
คำนึงถึงปัจเจกบุคคล และบริบทของชุมชน
5. ใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วย
ความเอื้ออาทรในการวางแผนสร้างเสริมสุขภาพ และ
ป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่
และวัยผู้สูงอายุ ในภาวะปกติได้ โดยยึดหลักจริยธรรม
และหลักสิทธิมนุษยชน
6. สร้างเสริมศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองได้
7. ตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกัน
การเจ็บป่วยของตนเอง
และบุคคลแบบองค์รวม

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 สถานการณ์และการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ
และป้องกันการเจ็บป่วย

1.1 ทิศทางและการดำเนินงานการสร้างเสริมสุขภาพ
และการป้องกันการ

เจ็บป่วย ของประเทศไทย ในกระแสการ
เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

1.2 ความสำคัญ และความแตกต่างของการสร้างเสริม
สุขภาพและการป้องกัน
การเจ็บป่วย

บทที่ 2 สุขภาวะและปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ

2.1 สุขภาวะของบุคคลแบบองค์รวมในแต่ละช่วงวัย

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น
วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ

2.2.1 พันธุกรรม

2.2.2 ความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติและ

พฤติกรรมอนามัยบุคคล

2.2.3 สภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การ
ปกครองและสิ่งแวดล้อม

2.2.4 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

2.2.5 วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล ทรัพยากร

เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.6 โครงสร้างประชากร

2.2.7 ระบบสุขภาพ

บทที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีการสร้างเสริมสุขภาพและการ
ป้องกันการเจ็บป่วยแบบองค์รวม

3.1 Theories in Behavior change

3.2 A Preventive Model : The Health Belief
Model

3.3 Mixed Models and Theories of Health

Promotion and Prevention :

Tran theoretical Model , Health Promotion Model

3.4 การสร้างเสริมพลังอำนาจของบุคคลในการดูแลตนเอง

บทที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลวัยเด็กแบบองค์รวม

4.1 การเจริญเติบโตและการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย

4.2 การคัดกรอง (Screening) ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในวัยเด็ก

4.3 การส่งเสริมและป้องกันปัญหาภาวะโภชนาการในเด็ก

4.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามวัยและการให้คำแนะนำ

4.5 การใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

ในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลแบบองค์รวม

ในวัยเด็ก โดยยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

บทที่ 5 การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลวัยรุ่นแบบองค์รวม

5.1 สถานการณ์ ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในวัยรุ่น เช่น การใช้บุหรี่ สารเสพติด

อุบัติเหตุ ปัญหาเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การตั้งครรภ์ใน

วัยรุ่น และปัญหาสุขภาพจิตฯ

5.2 การคัดกรอง (Screening) ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในวัยรุ่น

5.3 การใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

ในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลแบบองค์รวม

ในวัยรุ่น โดยยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

บทที่ 6 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลวัยผู้ใหญ่

แบบองค์รวม

6.1 สถานการณ์ ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในวัยผู้ใหญ่ เช่น โรคจากวิถีชีวิต

(Lifestyle) ปัญหาจากการทำงาน การเผชิญปัญหาและการปรับตัว

สุขภาพวัยทอง ฯ

6.2 การคัดกรอง (Screening) ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย เช่น โรคความดัน

โลหิตสูง โรคเบาหวาน และโรคมะเร็ง ฯ

6.3 การใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

ในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลแบบองค์รวม

ในวัยผู้ใหญ่ โดยยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

บทที่ 7 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลวัยผู้สูงอายุ

แบบองค์รวม

7.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ความหมายและประเภทของผู้สูงอายุ (Active

Aging / Frail)

7.2 พ.ร.บ.ผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 นโยบาย และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

7.3 ระบบบริการสุขภาพและสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย

7.4 ทฤษฎีความสูงอายุเชิงชีวภาพ : Cross linkage theory, Free radical

theory, Wear and tear theory, Genetic program and error theory

7.5 ทฤษฎีความสูงอายุเชิงจิตสังคม : Disengagement theory , Activity

theory, Continuity theory

7.6 การคัดกรอง (Screening) ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในวัยสูงอายุ

7.7 การใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

ในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลแบบองค์รวม

ในวัยผู้สูงอายุ โดยยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

บทที่ 8 การใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชน เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสุขภาพ

ทางเลือกในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลทุกช่วงวัย

8.1 การสร้างเสริมสุขภาพโดยใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชน เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.2 สุขภาพทางเลือกกับการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย

8.3 อาหารท้องถิ่นกับการสร้างเสริมสุขภาพ

8.4 ประชาสังคมและภาคีด้านสุขภาพ

บทที่ 9 สถานบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการ
ป้องกันการเจ็บป่วย

9.1 สถานบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการ
ป้องกันการเจ็บป่วยทั้งภาครัฐ

และภาคเอกชน

9.2 บทบาทของพยาบาลในสถานบริการสุขภาพเพื่อ
การสร้างเสริมสุขภาพ

และการป้องกันการเจ็บป่วย

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิด ทฤษฎีการ สร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการ เจ็บป่วยแบบองค์รวม	1.บรรยายแบบมีส่วนร่วม 2. สรุปแนวคิด ทฤษฎี การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการ เจ็บป่วยแบบองค์รวม เป็นผังความคิด	การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิด เห็น
สุขภาวะของบุคคล	ระดมสมองเกี่ยวกับ สุขภาพ และ สุขภาวะของบุคคลทุก ช่วงวัย	1.การมีส่วนร่วมใน การระดมสมองและ การวิเคราะห์ 2. หลักฐานการ เรียนรู้
ปัจจัยที่มีผลต่อ ภาวะสุขภาพบุคคล วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัย ผู้สูงอายุ	อภิปรายกลุ่มในการ ประเมินสุขภาพและ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผล ต่อสุขภาวะ	การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิด เห็น
การสร้างเสริม	1.ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ	1. หลักฐานการ

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>สุขภาพและป้องกัน การเจ็บป่วย แบบองค์รวม ใน วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัย ผู้สูงอายุ</p>	<p>หลักจริยธรรมและหลัก สิทธิมนุษยชน ด้าน สุขภาพและการสร้าง เสริมสุขภาพ 2.อภิปรายร่วมกันและ สรุปเป็นผังความคิด รวบยอด 3.บรรยายแบบมีส่วน ร่วม 4.ออกแบบกิจกรรมเพื่อ สร้างเสริมสุขภาพและ ป้องกันการเจ็บป่วย</p>	<p>เรียนรู้ 2.การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิด คิดเห็น 3.ประเมินโครงการ ในประเด็นความคิด สร้างสรรค์และการ นำไปใช้ได้จริง 4.การทดสอบ</p>
<p>การใช้แหล่ง ประโยชน์ใน ชุมชน เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการสร้างเสริม สุขภาพและป้องกัน การเจ็บป่วย</p>	<p>1. วิเคราะห์คุณค่าและ นำเสนอ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ ใช้ในการสร้างเสริม สุขภาพ 2. คิดอย่างเป็นระบบ ในการผสมผสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น แหล่ง ประโยชน์ในชุมชน เทคโนโลยี เพื่อการ สร้างเสริมสุขภาพและ ป้องกันการเจ็บป่วย 3.อภิปรายและสรุปเป็น ผังความคิดรวบยอด</p>	<p>1. หลักฐานการ เรียนรู้ 2.การมีส่วนร่วมและ การแสดงความคิด คิดเห็น 3. ผลงานนวัตกรรม เพื่อการสร้างเสริม สุขภาพ 4.การทดสอบ</p>

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
การใช้กระบวนการพยาบาลบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคลโดยคำนึงถึงหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน	1.กรณีศึกษา 2. ศึกษาดูงานการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยตลอดจนการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วย	1. หลักฐานการเรียนรู้ 2. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น 3. การทดสอบ

แหล่งการเรียนรู้

1. บุคคลแต่ละช่วงวัย : วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ
2. อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) (www.thaihealth.or.th) และอื่นๆ
3. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
4. สถานบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วยทั้งภาครัฐและเอกชน

สื่อการเรียนการสอน

1. ตำรา / วารสาร / หนังสืออ่านประกอบ
2. ชุมชน/สถานการณ์จริง
3. วิดีทัศน์ / สारคดี / สไลด์ / คอมพิวเตอร์
4. ผู้รู้ในชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- ขนิษฐา นันทบุตรและคณะ. (2550). **บทสังเคราะห์นวัตกรรมสู่
ยุทธศาสตร์ระบบสุขภาพชุมชน.** กรุงเทพฯ : อุกาการ
พิมพ์.
- พวงเพ็ญ เฉ็ดฉันทพิพัฒน์และวิรุณศิริ อารยวงศ์.
(2544).**รายงานการประเมินศักยภาพการพึ่งตนเองด้าน
สาธารณสุขของชุมชน.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์รับส่งสินค้า
และ
พัสดุภัณฑ์.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542).**การแพทย์แผนไทยสายใยแห่ง
ชีวิตและวัฒนธรรมเล่ม 2.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
ประเวศ วะสี. (2540). **การพัฒนาพลัง สร้างสรรค์องค์กร.**
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ยงยุทธ พงษ์สุภาพ.(2542). **ทางเลือกใหม่ระบบบริการ
สาธารณสุข.** นนทบุรี:โรงพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ศิริพันธ์ุ สาส์ตย์. (2549). **การพยาบาลผู้สูงอายุ : ปัญหาที่พบ
บ่อยและแนวทางในการดูแล.**
กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์ .
- สถาบันพระบรมราชชนกและภาคีพัฒนากำลังคน. (2544). **การ
พัฒนาคนกับการปฏิรูประบบ
สุขภาพ.** นนทบุรี : สถาบันพระบรมราชชนก.
- สมาคมพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขจังหวัดตรัง. (2541).
**โครงการเสริมสร้างชุมชน
เพื่อสืบสานการใช้สมุนไพรจากป่าชายเลน.** ตรัง: โรงพิมพ์
กลุ่มกรีนกรูฟ.
- สมชัย วิโรจน์แสงอรุณ.(2544). **โครงการวิจัยและพัฒนากการ
ส่งเสริมสุขภาพในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.** อยุธยา :
โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
- อุกฤษฏ์ มิลินทางกูรและคณะ. (2541). **การเรียนรู้วิถีชุมชน
เล่ม 1 .** นนทบุรี : โรงพิมพ์
ยุทธินทร์การพิมพ์จำกัด.

----- (2541). การเรียนรู้วิถีชุมชน
เล่ม 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์
ยุทธินทร์การพิมพ์จำกัด.

Fitzpatrick M., Kappos A. (1999). **Environmental Health Services in Thailand.** Thailand : Desire.

Green, Lawrence W., Kreuter, Marshall W. (1999). **Health Promotion Planning : An Education and Ecological Approach.** 3rd ed. USA. : McGrawHill.

Leddy, Susan. (2006). **Integrative Health Promotion : Conceptual Based for Nursing Practice.** 2rd ed. MA : Jones and Barlett.

Pender, Nola J., Murdaugh, Carolyn L. & Parsons, Mary Ann. (2006). **Health Promotion in Nursing Practice.** 5th ed. New Jersey : Pearson Prentice Hall.

**ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย
(Health Promotion and Illness Prevention Practicum)**

รหัสวิชา พย. 1208

หน่วยกิต 2(0-8-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกประเมินภาวะสุขภาพและแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกช่วงวัยของชีวิต วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพของบุคคลในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุในภาวะสุขภาพปกติ ใช้กระบวนการพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีในชุมชนที่เหมาะสมผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

ประเมินภาวะสุขภาพและแบบแผนการดำเนินชีวิต สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วย ของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีในชุมชนที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สอนและให้คำปรึกษาทางสุขภาพ เสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินภาวะสุขภาพและแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุได้
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพของบุคคลในภาวะปกติในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุได้
3. กรณีศึกษาการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพแบบองค์รวมของบุคคลในภาวะปกติในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ด้วยความเอื้ออาทร ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
4. เลือกใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชน เทคโนโลยีผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพของบุคคลในภาวะปกติในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุได้
5. เสริมสร้างศักยภาพของบุคคล ในการดูแลสุขภาพ และพึ่งพาตนเองได้
6. ตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยของตนเองและบุคคลแบบองค์รวม

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
การประเมินสุขภาพและแบบ	1. ศึกษาวิถีชีวิตของบุคคลในสถานการณ์จริงเกี่ยวกับ	1. รายงานการศึกษา วิธี

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แผนการดำเนินชีวิตของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ	1.1 ภาวะสุขภาพ 1.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ 1.3 ประเมินความต้องการการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วยของบุคคล	ชีวิตของบุคคล 2.ทดสอบความรู้ก่อน-หลังการฝึกปฏิบัติงาน
การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการเจ็บป่วยด้วยความเอื้ออาทรโดยค่านึงหลักจริยธรรมหลักสิทธิมนุษยชนและเลือกใช้แหล่งประโยชน์และเทคโนโลยีในชุมชนผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในเพื่อสร้างเสริมศักยภาพของบุคคล ในการดูแลตนเอง	1.ฝึกปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุใน คลินิกสุขภาพเด็กดี สถานเลี้ยงเด็กวัยก่อนเรียน คลินิกวัยทอง คลินิกผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์เด็กและผู้สูงอายุ สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน โรงเรียน และสถานที่อื่นๆ 2.การให้วัคซีนในเด็ก 3.กรณีศึกษาการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยโดยเลือกใช้แหล่งประโยชน์ เทคโนโลยีใน	1. ประเมินพฤติกรรมในการฝึกปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วย 2.ประเมินกรณีศึกษา 3.ทดสอบความรู้ก่อน-หลังการฝึกปฏิบัติงาน

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
	<p>ชุมชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดูแลสุขภาพทางเลือกอย่างเหมาะสม</p> <p>4. ดำเนินงานตามแผน/จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการเจ็บป่วยตามช่วงวัย</p> <p>5. ประเมินผลการดำเนินงาน</p>	

แหล่งการเรียนรู้

1. ชุมชนชนบท ชุมชนเมือง ชุมชนแออัด
2. คลินิกสุขภาพวัยต่าง ๆ เช่น คลินิกสุขภาพเด็กดี คลินิกสุขภาพวัยทอง คลินิก สุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น
3. สถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ/สถานอนามัย
4. องค์กรสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

1. วิดีทัศน์
2. คอมพิวเตอร์
3. วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ในการฝึกปฏิบัติ

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- กองสุขศึกษา. (2541). คู่มือการดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับครู. นนทบุรี : โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2539). รายงานการประชุมเรื่องพยาบาลกับการพัฒนาระบบสาธารณสุข: วิสัยทัศน์ 2000. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พวงเพ็ญ เฉ็ดฉันทพิพัฒน์และวิรุณศิริ อารยวงศ์. (2544).
**รายงานการประเมินศักยภาพการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุข
 ของชุมชน.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและ
 พัสดุภัณฑ์.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542). **การแพทย์แผนไทยสายใยแห่ง
 ชีวิตและวัฒนธรรมเล่ม 1 .**
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542). **การแพทย์แผนไทยสายใยแห่ง
 ชีวิตและวัฒนธรรมเล่ม 2.**
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
- ประเวศ วะสี. (2540). **การพัฒนาพลัง สร้างสรรค์องค์กร.**
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ยงยุทธ พงษ์สุภาพ.(2542). **ทางเลือกใหม่ระบบบริการ
 สาธารณสุข. นนทบุรี : โรงพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.**
- สถาบันพระบรมราชชนกและภาคีพัฒนากำลังคน. (2544). **การ
 พัฒนาค้นกับการปฏิรูประบบ สุขภาพ. นนทบุรี :**
 สถาบันพระบรมราชชนก.
- สมาคมพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขจังหวัดตรัง. (2541).
**โครงการเสริมสร้างชุมชนเพื่อสืบสานการใช้สมุนไพรจาก
 ป่าชายเลน. ตรัง: โรงพิมพ์กลุ่มกรีนกรุฟ.**
- สมชัย วิโรจน์แสงอรุณ.(2544). **โครงการวิจัยและพัฒนากการ
 ส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. อยุธยา :**
 โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
- อุกฤษฏ์ มิลินทางกูรและคณะ.(2541).**การเรียนรู้วิถีชุมชน เล่ม
 1 . นนทบุรี : โรงพิมพ์ยุทธินทร์ การพิมพ์จำกัด.**
- อุกฤษฏ์ มิลินทางกูรและคณะ. (2541). **การเรียนรู้วิถีชุมชน เล่ม
 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์ยุทธินทร์ การพิมพ์จำกัด.**
- Fitzpatrick M., Kappos A. (1999). **Environmental Health
 Services in Thailand. Thailand : Desire.**

Green, Lawrence W., Kreuter, Marshall W. (1999). **Health Promotion Planning : An Education and Ecological Approach.** 3rd ed. USA. : McGrawHill.

Leddy, Susan. (2006). **Integrative Health Promotion : Conceptual Based for Nursing Practice.** 2rd ed. MA : Jones and Barlett.

Pender, Nola J., Murdaugh, Carolyn L. & Parsons, Mary Ann. (2006). **Health Promotion in Nursing Practice.** 5th ed. New Jersey : Pearson Prentice Hall.

การพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 (Family and Community Nursing I)

รหัสวิชา พย.1209

หน่วยกิต 3(3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการพยาบาลครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานการดูแลด้วยความเอื้ออาทร ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน การประเมินภาวะสุขภาพครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน โดยวิธีการทางระบาดวิทยาร่วมกับทีมสุขภาพและองค์กรชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนในการดูแลตนเอง โดยเลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี และผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งให้ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดอย่างมีระบบและสามารถทำงานเป็นทีม เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีและผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะรายวิชา

ประยุกต์ทฤษฎีและหลักการพยาบาลครอบครัวและชุมชนในการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพของครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน วางแผนการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน การป้องกันปัญหาสุขภาพโดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยา การเยี่ยมบ้านและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิด ทฤษฎีและหลักการพยาบาลครอบครัว และชุมชนโดยผสมผสานแนวคิดและทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทรได้
2. วิเคราะห์ปัจจัยและภาวะสุขภาพครอบครัว กลุ่มคนและชุมชนได้
3. อธิบายวิธีการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพของครอบครัวแต่ละระยะได้
4. อธิบายวิธีการเยี่ยมบ้านได้
5. อธิบายวิธีการป้องกันปัญหาสุขภาพชุมชนด้วยวิธีการทางระบาดวิทยาได้
6. ระบุวิธีการสร้างครอบครัวและการวางแผนครอบครัวที่เหมาะสมได้
7. อธิบายวิธีการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพแก่กลุ่มคนและชุมชนได้
8. อธิบายวิธีการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว กลุ่มคนและชุมชนในการดูแลตนเองได้
9. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีและผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
10. ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชนในการดูแลตนเอง

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับครอบครัวและชุมชน

1.1 ครอบครัว

1.1.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

1.1.2 โครงสร้าง และหน้าที่ของครอบครัว

1.1.3 พัฒนาการครอบครัว

1.1.4 ครอบครัวอบอุ่นและครอบครัวสุขภาพดี

ลักษณะของครอบครัวอบอุ่น

ลักษณะของครอบครัวสุขภาพดี

1.2 ชุมชน

1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

ลักษณะของชุมชน

องค์ประกอบของชุมชน

1.2.2 ลักษณะของชุมชนสุขภาพดี

1.2.3 ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

แนวคิดและหลักการความเข้มแข็งของ

ชุมชน

การมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพชุมชน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพะของบุคคล

ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน

บทที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพครอบครัวและชุมชน

2.1 ปัจจัยภายใน

2.1.1 ปัจจัยด้านร่างกายและ พันธุกรรม

(Physical)

2.1.2 ด้านจิตใจ (Mental fitness) ทศนคติ ความ

เชื่อ ค่านิยมและด้าน

พฤติกรรมสุขภาพ การจัดการกับความเครียด

(Stress management)

2.1.3 ด้านความรู้ การเรียนรู้และสติปัญญา

2.1.4 ด้านสังคม บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ

(Self responsibility) และสัมพันธ์ภาพของ

สมาชิกในครอบครัวและชุมชน ของครอบครัว

กลุ่มบุคคลและชุมชน วิธีการดำเนินชีวิตของ

สมาชิกในครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน

2.2 ปัจจัยภายนอก

สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การปกครอง

สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร เทคโนโลยี และภูมิปัญญา

ท้องถิ่น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี

โครงสร้างประชากรและระบบสุขภาพ

บทที่ 3 การพยาบาลครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมโดย

คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึด

หลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน

3.1 แนวคิดและหลักการพยาบาลครอบครัว

3.1.1 แนวคิดและหลักการพยาบาลครอบครัวแบบองค์รวม

3.1.2 บทบาทหน้าที่ของพยาบาลในการดูแลครอบครัวโดยยึดหลักจริยธรรม

และสิทธิมนุษยชน

3.2 การส่งเสริมพันธกิจของครอบครัวแต่ละระยะ

3.2.1 พันธกิจของครอบครัวทั้ง 8 ระยะ

3.2.2 การเตรียมและการสร้างครอบครัว

การเตรียมความพร้อมก่อนสมรส

การวางแผนการมีบุตรการวางแผน

ครอบครัว

การคุมกำเนิดชนิดต่าง ๆ

เทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการเจริญพันธุ์

3.3 การส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลตนเองด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหา

สุขภาพครอบครัวโดยใช้กระบวนการพยาบาล

และเทคนิคการเยี่ยมบ้าน

บทที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน

โดยวิธีการทางระบาดวิทยา

4.1 แนวคิดและหลักการทางระบาดวิทยา

4.2 ธรรมชาติของการเกิดโรคและการควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพ

4.3 การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา

4.4 การสอบสวนโรค/ปัญหาสุขภาพ

บทที่ 5 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันปัญหาสุขภาพกลุ่มคนและชุมชน

5.1 การสร้างเสริมสุขภาพในเด็กวัยเรียนและโรงเรียน
ส่งเสริมสุขภาพ/อนามัยโรงเรียน

5.2 การสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มคนทำงาน/อาชีพอนามัย

5.3 อนามัยสิ่งแวดล้อม

5.4 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

5.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล
ตนเอง

การจัดการเรียนรู้   การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการพยาบาล ครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมโดยคำนึงถึงหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน	ศึกษาค้นคว้าและอภิปรายกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของครอบครัวและชุมชน บทบาทหน้าที่ของพยาบาลในการดูแล ครอบครัวและชุมชน	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2.การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น
ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน	1.ศึกษาค้นคว้าและโดยการนำเสนอเป็นรายกลุ่ม บทบาทสมมติ การอภิปราย 2.สรุปสาระสำคัญ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ ครอบครัวและชุมชนโดยใช้ผังความคิดรวบยอด	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2..พฤติกรรมกรนำเสนอและการมีส่วนร่วม 3.การทดสอบ
การสร้างเสริมสุขภาพและ	1.ศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง	หลักฐานการเรียนรู้

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ป้องกันปัญหาสุขภาพด้วยวิธีการทางระบาดวิทยา	2.วิเคราะห์ วินิจฉัยวางแผนและจัดกิจกรรมสร้างเสริม ป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพโดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยา	
การสร้างและวางแผนครอบครัวและการเยี่ยมบ้าน	1.ศึกษาสถานการณ์จริง 2.สาธิตและสาธิตย้อนกลับกระบวนการเยี่ยมบ้าน 3.อภิปราย	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2.ประเมินตนเองตามแบบประเมินการเยี่ยมบ้านจากสาธิตย้อนกลับ 3.การมีส่วนร่วมในการอภิปราย
การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันปัญหาสุขภาพกลุ่มคนและชุมชน	1.ศึกษาดูงานอาชีพอนามัยและการคุ้มครองผู้บริโภค 2.แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการอภิปรายร่วมกัน 3.สรุปสาระสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันปัญหาสุขภาพกลุ่มคนและชุมชน	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2.ประเมินการเรียนรู้ของตนเองจากการศึกษาดูงาน 3. การมีส่วนร่วมในการอภิปราย
การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน	1.ศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็ง 2.อภิปรายในประเด็นปัจจัยที่เอื้อต่อความเข้มแข็งของชุมชน	1.หลักฐานการเรียนรู้ 2. การมีส่วนร่วมในการอภิปราย

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. ชุมชน
3. โรงเรียน

4. สถานประกอบการ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/จำลอง
2. ตำรา/เอกสาร
3. วิดีทัศน์/คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
4. กระเป๋าเย็บม้าน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

กองสุขศึกษา.(2541).คู่มือการดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
ในโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับครู. นนทบุรี : โรงพิมพ์กอง
สุขศึกษา.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2539). รายงาน
การประชุมเรื่องพยาบาลกับการพัฒนาระบบสาธารณสุข :
วิสัยทัศน์ 2000. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก. (2540).
การพยาบาลอนามัยชุมชน 1-2.
นนทบุรี : ยุทธรินทร์การพิมพ์.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). สถานะสุขภาพคนไทย.
กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ชวนชม สกนธวัฒน์. (2540). การคุมกำเนิด. กรุงเทพฯ :
บริษัทเซริง.

เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542). การแพทย์แผนไทยสายใยแห่ง
ชีวิตและวัฒนธรรม เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

พงษ์พิสุทธิ จงอุดมสุขและทัศนีย์ สุรกิจโกศล. (2542). เวช
ปฏิบัติครอบครัว : บริการสุขภาพที่
ใกล้ใจและใกล้บ้าน. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

พวงเพ็ชร เนิตฉันทพิพัฒน์และวิรุณศิริ อารยวงศ์. (2544).
รายงานการประเมินศักยภาพการ

- พึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน.** ขอนแก่น: โรงพิมพ์
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ยงยุทธ พงษ์สุภาพ. (2542). ทางเลือกใหม่ระบบบริการ
สาธารณสุข. นนทบุรี : โรงพิมพ์
มูลนิธิโกมลคีมทอง.**
- รุจา ภูโพนบูลย์. (2541). การพยาบาลครอบครัว : แนวคิดทฤษฎี
และการนำไปใช้. กรุงเทพฯ :
วี เจพรีนติ้ง.**
- วุสธร ต้นวัฒนกุล. (2543). อนามัยชุมชนและการสาธารณสุขมูล
ฐาน. กรุงเทพฯ : เอ.บี. พรินท์.**
- วิทยา อยู่สุข. (2542). อาชีวอนามัยความปลอดภัยและ
สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : นำอักษร การพิมพ์.**
- วิพุธ พูลเจริญ. (2543). สู่การปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบ สาธารณสุข.**
- สมชัย วิโรจน์แสงอรุณ. (2544). โครงการวิจัยและพัฒนาการ
ส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.**
- สมาคมพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดตรัง.
(2541). โครงการเสริมชุมชนเพื่อสืบสานการใช้สมุนไพร
จากป่าชายเลน. ตรัง : โรงพิมพ์กลุ่มกรีนกรฟ.**
- สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุลและคณะ. (2543). การวางแผนครอบครัว
และเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพฯ : บริษัทดีไซร์
จำกัด.**
- อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์. (2540). การสำรวจภาวะคุมกำเนิดใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- Clement, S.S, Mc.Guire, S.L. and Eigsti, D.G. (1999).
Comprehensive Community Health Nursing :
Family, Aggregate & Community Practice.**

Spradley, B.W. and Alender, J.A. (1966). **Community Health Nursing : concepts and practice.** 4 th ed. Philadelphia : Lippincott.

Swanson, J.M. and Nies, M.A. (1977). **Community Health Nursing : Promoting the Health Aggregates.** 2 nd ed. Philadelphia : W.B. Saunders.

ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 (Family and Community Nursing Practicum I)

รหัสวิชา พย.1310

หน่วยกิต 2(0-8-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานของทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทร การวางแผนครอบครัว ดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันปัญหาสุขภาพในโรงเรียน สถานประกอบการและชุมชน โดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยาร่วมกับทีมสุขภาพและองค์กรชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งของ ครอบครัวและชุมชนโดยเลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการใช้กระบวนการพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันปัญหาและฟื้นฟูสภาพ ครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานของทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทร การป้องกันโรคโดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยา การเยี่ยมบ้าน การวางแผนครอบครัว และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน สามารถบริหารจัดการทีมงาน และใช้ผลวิจัยในการฝึกปฏิบัติได้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินภาวะสุขภาพครอบครัวและชุมชนได้
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพครอบครัวและชุมชนได้

3. วางแผนและจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพให้แก่ ครอบครัวและชุมชนโดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดูแลตนเองได้
4. ให้บริการวางแผนครอบครัวได้
5. เยี่ยมบ้านเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันปัญหาสุขภาพของครอบครัวได้
6. ให้การปรึกษาด้านสุขภาพแก่ครอบครัวและชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพได้
7. ใช้กระบวนการพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพ ครอบครัว และชุมชนได้ โดยคำนึงถึงความ เป็นมนุษย์ ยึดหลักหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน
8. ให้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพในโรงเรียน สถานประกอบการและชุมชน ด้วยวิธีการทางระบาดวิทยาร่วมกับทีมสุขภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

การจัดการเรียนรู้   การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานของทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทร	ฝึกประเมินและวิเคราะห์ภาวะสุขภาพครอบครัวและชุมชนโดยใช้สถานการณ์จริง รวมทั้งวางแผนดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนและประเมินผล	รายงานการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพครอบครัวและชุมชน
การสร้างครอบครัว	1. ฝึกให้คำปรึกษาก่อน	1.พฤติกรรมทำให้

การวางแผน ครอบครัวและการ เยี่ยมบ้าน	สมรสการวางแผน ครอบครัว 2. ฝึกปฏิบัติการเยี่ยม บ้าน	คำปรึกษา 2.รายงานการให้ คำปรึกษา 3.ทักษะการเยี่ยม บ้าน 4. รายงานการเยี่ยม บ้าน
ฝึกปฏิบัติการสร้าง เสริม สุขภาพและป้องกัน โรคใน ชุมชน โรงเรียน และสถาน ประกอบการโดย วิธีการทางระบาด วิทยา	ฝึกอนามัยโรงเรียน และ อาชีวอนามัย	1.ทักษะปฏิบัติการ สร้างเสริม สุขภาพและป้องกันโรค ใน ชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการ 2.รายงาน
ฝึกปฏิบัติการสร้าง เสริมความเข้มแข็ง ของชุมชน	1. ฝึกการสร้าง เครือข่ายชุมชน การ ดึงชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วม 2. ฝึกการเสริมสร้าง ความยืดหยุ่นของ ครอบครัว	1.รายงานการศึกษา 2.ทักษะการฝึกปฏิบัติ

แหล่งการเรียนรู้

1. ชุมชน โรงเรียน โรงงาน สถานประกอบการ
2. หน่วยวางแผนครอบครัวในโรงพยาบาลชุมชน/
โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์

สื่อการเรียนการสอน

1. บุคคล
2. วิดีทัศน์/คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. ข้อมูลชุมชน
4. อุปกรณ์ เครื่องใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ
5. กระจ่างเยี่ยมบ้าน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- กองสุขศึกษา. (2541). คู่มือการดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับครู. นนทบุรี : โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2539). รายงานการประชุมเรื่องพยาบาลกับการพัฒนาระบบสาธารณสุข : วิสัยทัศน์ 2000. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก. (2540). การพยาบาลอนามัยชุมชน 1-2. นนทบุรี : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). สถานะสุขภาพคนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ชวนชม สกนธวัฒน์. (2540). การคุมกำเนิด. กรุงเทพฯ : บริษัทเซริง.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542). การแพทย์แผนไทยสายใยแห่งชีวิตและวัฒนธรรม เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุขและทัศนีย์ สุรกิจโกศล. (2542). เวชปฏิบัติครอบครัว : บริการสุขภาพที่ใกล้ใจและใกล้บ้าน. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- พวงเพ็ชร เติตฉันทพิพัฒน์และวิรุณศิริ อารยวงศ์. (2544). รายงานการประเมินศักยภาพการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ยงยุทธ พงษ์สุภาพ. (2542). ทางเลือกใหม่ระบบบริการสาธารณสุข. นนทบุรี : โรงพิมพ์ มุลนิธิโกมลคีมทอง.
- รุจา ภูไพบูลย์. (2541). การพยาบาลครอบครัว : แนวคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ : วี เจพริ้นติ้ง.
- วุธธร ตันวัฒนกุล. (2543). อนามัยชุมชนและการสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ : เอ.บี. พริ้นท์.

- วิทยา อยู่สุข.(2542). **อาชีพอนามัย ความปลอดภัยและ
สิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพฯ : นานักวิชาการพิมพ์.
- วิพุธ พูลเจริญ. (2543). **สู่การปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.**
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบ
สาธารณสุข.
- สมชัย วิโรจน์แสงอรุณ. (2544). **โครงการวิจัยและพัฒนาการ
ส่งเสริมสุขภาพในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.**
พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
- สมาคมพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดตรัง.
(2541). **โครงการเสริมชุมชนเพื่อสืบสานการใช้สมุนไพร
จากป่าชายเลน.** ตรัง : โรงพิมพ์กลุ่มกรีนกรุฟ.
- สุรศักดิ์ ฐานิพานิชสกุลและคณะ. (2543). **การวางแผนครอบครัวและ
เทคโนโลยีการคุมกำเนิด.** กรุงเทพฯ : บริษัทดีไซร์ จำกัด.
- อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์. (2540). **การสำรวจภาวะคุมกำเนิดใน
ประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Clement, S.S, Mc.Guire, S.L. and Eigsti, D.G. (1999).
**Comprehensive Community Health Nursing :
Family, Aggregate & Community Practice.**
- Spradley, B.W. and Alender, J.A. (1966). **Community
Health Nursing : concepts and practice.** 4 th ed.
Philadelphia : Lippincott.
- Swanson, J.M. and Nies, M.A. (1977). **Community Health
Nursing : Promoting the Health Aggregates.** 2 nd
ed. Philadelphia : W.B. Saunders.

การพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 (Family and Community Nursing II)

รหัสวิชา พย.1411

หน่วยกิต 3 (3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการพยาบาลครอบครัวและชุมชนที่มีภาวะเสี่ยง มีปัญหาสุขภาพและมีภาวะวิกฤติ แบบองค์รวม การให้บริการสุขภาพที่บ้าน การให้คำปรึกษาและเวชปฏิบัติครอบครัว วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาสุขภาพชุมชนระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทร และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกระบวนการศึกษาค้นคว้า บริหารจัดการทีมงาน เลือกใช้ทรัพยากร นวัตกรรมเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชนด้วยกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและ หลักสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะรายวิชา

ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทร และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสมและผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิด หลักการพยาบาลครอบครัวและชุมชนที่มีภาวะเสี่ยง มีปัญหาสุขภาพ และภาวะวิกฤติได้
2. วิเคราะห์และวินิจฉัยภาวะเสี่ยง ภาวะที่มีปัญหาสุขภาพ และภาวะวิกฤติของครอบครัวและชุมชนได้

3. ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพครอบครัว และชุมชนที่มีภาวะเสี่ยง มีปัญหาสุขภาพ และมีภาวะวิกฤตให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้โดยคำนึงถึง หลักจริยธรรม หลักสิทธิมนุษยชน และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความเอื้ออาทร
4. ระบุปัญหาสุขภาพชุมชนระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ได้
5. ใช้กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนได้
6. เขียนแผนงานโครงการแก้ปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนได้
7. เลือกใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิดและหลักการพยาบาลครอบครัวและชุมชนที่มีปัญหาสุขภาพ

- 1.1 การประเมินปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชน
- 1.2 แนวทางการพยาบาลครอบครัวและชุมชนแบบองค์

รวม

- 1.3 การพัฒนาสุขภาพครอบครัวและชุมชนโดยใช้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 2 ปัญหาสุขภาพครอบครัวที่พบบ่อยและแนวทางแก้ไข

- 2.1 ปัญหาตามโครงสร้างครอบครัว
- 2.2 ปัญหาตามหน้าที่ครอบครัว
- 2.3 ครอบครัวในภาวะวิกฤต

บทที่ 3 ครอบครัวที่มีภาวะเสี่ยง

- 3.1 ครอบครัวแตกแยก
- 3.2 ครอบครัวพ่อแม่อายุน้อย
- 3.3 ครอบครัวมีบุตรยาก

- 3.4 ครอบครัวที่สมาชิกเจ็บป่วย
- บทที่ 4 การให้การบริการสุขภาพที่บ้านและเวชปฏิบัติ
ครอบครัว
- 4.1 หลักการให้การบริการสุขภาพที่บ้าน
- 4.2 วิธีการให้การบริการสุขภาพที่บ้าน
- 4.3 การใช้กระบวนการพยาบาลในการให้การบริการสุขภาพที่บ้าน
- 4.4 บทบาทพยาบาลในงานเวชปฏิบัติครอบครัว
- บทที่ 5 ปัญหาสุขภาพชุมชนของประเทศไทย
- 5.1 สถานการณ์และแนวโน้มของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพชุมชน
- 5.2 สถานะสุขภาพและปัญหาสุขภาพระดับประเทศและระดับท้องถิ่น
- บทที่ 6 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน
- 6.1 กลวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- 6.2 การเลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีและผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ
- บทที่ 7 การวินิจฉัยปัญหาสุขภาพชุมชน
- 7.1 การศึกษาสภาพชุมชนแบบองค์รวม
- 7.2 การประเมินภาวะสุขภาพชุมชน
- 7.3 ข้อบ่งชี้ลักษณะชุมชนที่มีปัญหาสุขภาพ
- 7.4 การลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพชุมชน
- 7.5 การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
- บทที่ 8 การแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชน
- 8.1 การวางแผนงาน
- 8.2 การเขียนโครงการ
- 8.3 การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาชุมชน

8.4 การแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนโดยใช้หลักการ
พัฒนาชุมชน

8.5 การประเมินแผนงาน/โครงการ

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิดและหลักการพยาบาลครอบครัวและชุมชนที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย แบบองค์รวม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพครอบครัวที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย 2. วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยและ วางแผนแก้ไขปัญหาครอบครัวแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลอย่าง เอื้ออาทร โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์จริง 3. สรุปแนวคิดและหลักการพยาบาลครอบครัวแบบองค์รวม ด้วยความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจาก <ul style="list-style-type: none"> - รายงานการศึกษาปัญหาสุขภาพครอบครัว - การวิเคราะห์ปัญหา - การอภิปรายและการสรุป 2. การมีส่วนร่วม 3. การทดสอบ
การให้บริการสุขภาพที่บ้านและเวชปฏิบัติครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาค้นคว้าระบบการดูแลสุขภาพที่บ้านและเวชปฏิบัติครอบครัว 2. อภิปราย 3. สรุปแนวคิดและหลักการกาให้บริการสุขภาพที่บ้านและเวชปฏิบัติครอบครัว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักฐานการเรียนรู้ 2. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น
ปัญหาสุขภาพชุมชนระดับ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2. นำเสนอและอภิปรายร่วมกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักฐานการเรียนรู้

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ท้องถิ่นและระดับประเทศ		2. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น
การแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชนแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลอย่างเอื้ออาทรโดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมหลักสิทธิมนุษยชน และเลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาปัญหาสุขภาพชุมชนแบบองค์รวมในสถานการณ์จริง 2. วินิจฉัยปัญหาสุขภาพชุมชนในโรงเรียน โรงงาน สถานประกอบการและชุมชน 3. วางแผนแก้ไขปัญหาและประเมินปัญหาสุขภาพชุมชนแบบองค์รวมโดยเลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. สรุป อภิปรายการใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพชุมชนแบบองค์รวม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานการศึกษาและวินิจฉัยปัญหาสุขภาพชุมชน 2. ประเมินแผนงาน/โครงการ/ ในประเด็นกิจกรรม การแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชน 3. การมีส่วนร่วมในการอภิปราย 4. การทดสอบ
การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาค้นคว้า กลวิธีเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนจากรายงาน การวิจัย โครงการหรือเว็บไซต์ต่างๆ 2. ทักตนศึกษาชุมชนเข้มแข็ง 3. วิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยฟังความคิดเห็น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักฐานการเรียนรู้ กลวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน 2. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. ครอบครัว
3. ชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง ชุมชน / กรณีศึกษา
2. ตัวอย่างโครงการ
3. ตำรา/เอกสาร วิดีทัศน์/สารคดี คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
4. ข้อมูลชุมชน
5. กระเป๋าเยี่ยมบ้าน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

กองสุขศึกษา. (2541). **คู่มือการดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับครู.** นนทบุรี : โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.

โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก. (2540). **การพยาบาลอนามัยชุมชน 1-2.**

นนทบุรี : ยุทธรินทร์การพิมพ์.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). **สถานะสุขภาพคนไทย.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542). **การแพทย์แผนไทยสายใยแห่งชีวิตและวัฒนธรรม เล่ม 1-2.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

พงษ์พิสุทธิ จงอุดมสุขและทัศนีย์ สूरกิจโกศล. (2542). **เวชปฏิบัติครอบครัว : บริการสุขภาพที่ใกล้ใจและใกล้บ้าน.** กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

พวงเพ็ชร เนติฉันทพิพัฒน์และวิรุณศิริ อารยวงศ์. (2544). **รายงานการประเมินศักยภาพการ**

พึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- ยงยุทธ พงษ์สุภาพ. (2542). **ทางเลือกใหม่ระบบบริการ
สาธารณสุข. นนทบุรี : โรงพิมพ์
มูลนิธิโกมลคีมทอง.**
- รุจา ภูไพบูลย์. (2541). **การพยาบาลครอบครัว : แนวคิด
ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ : วี เจพรีนติ้ง.**
- วุธธ ตันวัฒนกุล. (2543). **อนามัยชุมชนและการสาธารณสุขมูล
ฐาน. กรุงเทพฯ : เอ. บี. พรีนธ์.**
- วิทยา อยู่สุข. (2542). **อาชีพอนามัยความปลอดภัยและ
สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.**
- วิพุธ พูลเจริญ. (2543). **สู่การปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบ สาธารณสุข.**
- สมชัย วิโรจน์แสงอรุณ.(2544).**โครงการวิจัยและพัฒนาการ
ส่งเสริมสุขภาพในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.
พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.**
- สมาคมพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดตรัง.
(2541). **โครงการเสริมชุมชนเพื่อสืบสานการใช้สมุนไพร
จากป่าชายเลน. ตรัง : โรงพิมพ์กลุ่มกรีนกรุป.**
- สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุลและคณะ. (2543). **การวางแผนครอบครัว
และเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพฯ : บริษัทดีไซริ
จำกัด.**
- Clement, S.S, Mc.Guire, S.L. and Eigsti, D.G. (1999).
**Comprehensive Community Health Nursing :
Family, Aggregate & Community Practice.**
- Spradley, B.W. and Alender, J.A. (1966). **Community
Health Nursing : Concepts and Practice. 4th ed.
Philadelphia : Lippincott.**
- Swanson, J.M. and Nies, M.A. (1977). **Community Health
Nursing : Promoting the Health Aggregates. 2nd ed.
Philadelphia : W.B. Saunders.**

ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 (Family and Community Nursing Practicum II)

รหัสวิชา พย.1412

หน่วยกิต 2(0-8-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร ในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหาสุขภาพครอบครัว และชุมชนที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย การให้การดูแลสุขภาพที่บ้าน แก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนโดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยา ทรัพยากร นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานงานกับองค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหาสุขภาพครอบครัวและชุมชนที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยแบบองค์รวมบนพื้นฐานของทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร แก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนโดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยา เลือกใช้ทรัพยากร นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดูแลตนเองของครอบครัวและชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและ หลักสิทธิมนุษยชน

และสามารถบริหารจัดการทีมงาน จัดทำรายงานทางวิชาการ และนำเสนอ ตลอดจนเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินปัญหาสุขภาพครอบครัว และให้การดูแลสุขภาพครอบครัวที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยและให้การดูแลสุขภาพที่บ้านได้
2. วินิจฉัยชุมชนได้
3. วางแผนงานและดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนได้
4. สนับสนุนและช่วยเหลือให้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาสุขภาพด้วยตนเอง
5. ประสานงานกับทีมสุขภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในชุมชนได้
6. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม และผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเสริมสร้างความสามารถในการดูแลตนเองของครอบครัวและชุมชนได้
7. นำเสนอความคิดเห็นและผลงานต่อสาธารณชนได้

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	การจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรในการแก้ไขปัญหาคครอบครัวและชุมชนที่มีภาวะเสี่ยงและมี	ฝึกใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพ ครอบครัวและชุมชนที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในสถานการณ์จริงและการดูแลสุขภาพที่บ้านเกี่ยวกับ 1. การประเมินปัญหาสุขภาพ ครอบครัวและชุมชน	ทักษะการปฏิบัติงานในชุมชนของนักศึกษาเกี่ยวกับ 1. การประเมินปัญหาสุขภาพของครอบครัวและชุมชน 2. การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของครอบครัวและชุมชน 3. การติดตามและประเมินผลการดูแล

<p>ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย และการดูแลสุขภาพที่บ้าน</p>	<p>2. การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ ครอบครัวและชุมชน 3. การวินิจฉัย และแก้ไขปัญหาสุขภาพ ครอบครัวและชุมชน</p>	<p>สุขภาพครอบครัวและชุมชน</p>
<p>ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนโดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยา ประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานงานกับองค์กรชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ฝึกวินิจฉัยชุมชนจากสถานการณ์จริง และทำแผนงาน/โครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนโดยเลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเสริมสร้างความสามารถในการดูแลตนเองของครอบครัว</p>	<p>รายงานการวินิจฉัยชุมชนและแผนงาน/โครงการ</p>
<p>การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้</p>	<p>1. ศึกษาค้นคว้า กลวิธีเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนจากรายงานการวิจัย โครงการหรือเว็บไซต์ต่างๆ 2. ทักษะศึกษาชุมชนเข้มแข็ง 3. ฝึกจัดทำเครือข่ายและการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชน</p>	<p>1. หลักฐานการเรียนรู้ 2. รายงานการจัดทำเครือข่ายและทักษะการให้ประชาชนมีส่วนร่วม</p>

แหล่งการเรียนรู้

1. ครอบครัว ชุมชน

2. สถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง ชุมชน / กรณีศึกษา
2. ตำรา/เอกสาร วิดิทัศน์/สารคดี คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. ข้อมูลชุมชน
4. กระเป๋าเยี่ยมบ้าน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- กองสุขศึกษา. (2541). คู่มือการดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับครู. นนทบุรี : โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2539). รายงานการประชุมเรื่องพยาบาลกับการพัฒนาระบบสาธารณสุข : วิสัยทัศน์ 2000. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก. (2540). การพยาบาลอนามัยชุมชน 1-2. นนทบุรี : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). สถานะสุขภาพคนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ชวนชม สกนธวัฒน์. (2540). การคุมกำเนิด. กรุงเทพฯ : บริษัทเซริง.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2542). การแพทย์แผนไทยสายใยแห่งชีวิตและวัฒนธรรม เล่ม 1-2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- พงษ์พิสุทธิ จงอุดมสุขและทัศนีย์ สุรกิจโกศล. (2542). เวชปฏิบัติครอบครัว : บริการสุขภาพที่ใกล้ใจและใกล้บ้าน. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

- พวงเพ็ชร เฉิดฉันทพิพัฒน์และวิรุณศิริ อารยวงศ์. (2544).
**รายงานการประเมินศักยภาพการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของ
 ชุมชน.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ยงยุทธ พงษ์สุภาพ. (2542). **ทางเลือกใหม่ระบบบริการ
 สาธารณสุข.** นนทบุรี : โรงพิมพ์ มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- รุจา ภูไพบูลย์. (2541). **การพยาบาลครอบครัว : แนวคิด
 ทฤษฎีและการนำไปใช้.** กรุงเทพฯ : วี เจพรีนติ้ง.
- วุธธร ตันวัฒนกุล. (2543). **อนามัยชุมชนและการสาธารณสุขมูล
 ฐาน.** กรุงเทพฯ : เอ.บี.
 พรินท์.
- วิทยา อยู่สุข. (2542). **อาชีพอนามัยความปลอดภัยและ
 สิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพฯ : นำอักษร การพิมพ์.
- วิพุธ พูลเจริญ. (2543). **สู่การปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.**
 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สมชัย วิโรจน์แสงอรุณ. (2544). **โครงการวิจัยและพัฒนาการ
 ส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.**
 พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์ศรีอยุธยา.
- สมาคมพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดตรัง.
 (2541). **โครงการเสริมชุมชนเพื่อสืบสานการใช้สมุนไพร
 จากป่าชายเลน.** ตรัง : โรงพิมพ์กลุ่มกรีนกรุฟ.
- สุรศักดิ์ ฐานิพานิชสกุลและคณะ. (2543). **การวางแผน
 ครอบครัวและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด.** กรุงเทพฯ :
 บริษัทดีไซร์ จำกัด.
- อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์. (2540). **การสำรวจภาวะคุมกำเนิดใน
 ประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Clement, S.S, Mc.Guire, S.L. and Eigsti, D.G. (1999).
**Comprehensive Community Health Nursing :
 Family, Aggregate & Community Practice.**
 Philadelphia : W.B. Saunders.

- Spradley, B.W. and Alender, J.A. (1966). **Community Health Nursing: Concepts and Practice**. 4th ed. Philadelphia : Lippincott.
- Swanson, J.M. and Nies, M.A. (1977). **Community Health Nursing : Promoting the Health Aggregates**. 2nd ed. Philadelphia : W.B. Saunders.

**การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1
(Nursing Care of Persons with Health Problems I)**

รหัสวิชา พย. 1213
หน่วยกิต 3(3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับ ความผิดปกติของการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง บนพื้นฐานการพยาบาลแบบองค์รวมและทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. วิเคราะห์กลไกการเกิดปัญหาสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การ

ขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระจก
ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และ
เรื้อรังได้

3. ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพที่มีความ
ผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การ
ขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง
กระจก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต
และเรื้อรัง ของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัย
ผู้สูงอายุด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลัก
จริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน
4. เลือกทรัพยากร เทคโนโลยี และสนับสนุนภูมิปัญญา
ท้องถิ่นมาใช้ในการพยาบาลบุคคล วัยเด็ก วัยรุ่น วัย
ผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความ
ผิดปกติของการรับประทานอาหาร และน้ำ การขับถ่าย
อุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระจก ข้อ และ
กล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดย
มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองได้

สาระการเรียนรู้

- บทที่ 1 ปัญหาสุขภาพ และการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย
  - 1.1 แนวคิดความเจ็บป่วยและความรุนแรงของความ
เจ็บป่วยทุกระดับ
  - 1.2 การดูแลบุคคลเมื่อเจ็บป่วย และการสนับสนุน
เสริมสร้างศักยภาพของบุคคล
ในการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย
  - 1.3 แหล่งและทางเลือกในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย
- บทที่ 2 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัย
ผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของการ
รับประทานอาหารและน้ำทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต
และเรื้อรัง
  - 2.1 ปัญหาการดูดและเคี้ยว
  - 2.2 ปัญหาการกลืน

2.3 ปัญหาการย่อย การดูดซึม และการเผาผลาญ
สารอาหาร

2.4 ปัญหาทพโภชนาการ

บทที่ 3 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ
ที่มีความผิดปกติของการขับถ่ายอุจจาระทั้งในระยะเฉียบพลัน
เรื้อรัง และเรื้อรัง

3.1 ปัญหาในการบีบตัวของลำไส้

3.2 ปัญหาการอุดตันทางเดินอุจจาระ

บทที่ 4 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัย
ผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของการขับถ่าย
ปัสสาวะทั้งในระยะเฉียบพลัน เรื้อรัง และเรื้อรัง

4.1 ปัญหาการกรองน้ำปัสสาวะ

4.2 ปัญหาการอุดตันทางเดินปัสสาวะ

4.3 ปัญหาการควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะ

บทที่ 5 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัย
ผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของผิวหนังทั้งใน
ระยะเฉียบพลัน เรื้อรัง และเรื้อรัง

5.1 เนื้อเยื่อ และผิวหนังถูกทำลาย

5.2 ปฏิกริยาของผิวหนังต่อสิ่งระคายเคือง

5.3 การติดเชื้อของผิวหนัง

บทที่ 6 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัย
ผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของกระดูก
ข้อ และกล้ามเนื้อทั้งในระยะเฉียบพลัน เรื้อรัง และ
เรื้อรัง

6.1 ปัญหาการเคลื่อนไหว

6.2 ปัญหาความผิดปกติของกล้ามเนื้อหน้าท้อง

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1.ปัญหาสุขภาพ และการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย	1. บรรยายแบบมีส่วนร่วม	1.การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น
2.การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของการรับประทานอาหารและน้ำทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง	2.อภิปรายและสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด 3.เรียนรู้ตามสภาพจริง(Authentic Learning) 4. ฝึกการใช้กระบวนการพยาบาลในการวิเคราะห์กรณีศึกษา	2. หลักฐานการเรียนรู้ เช่น สรุปความคิดรวบยอดรายบท 3. ผลงานที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
3.การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของการขับถ่ายอุจจาระทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง		4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งครอบคลุมในประเด็น 4.1 การทำงาน
4.การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของการขับถ่ายปัสสาวะทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง		

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
5.การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของผิวหนังทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง		ร่วมกับผู้อื่น 4.2 การตรงต่อเวลา 4.3 ความรับผิดชอบ 4.4 ความซื่อสัตย์
6.การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของกระดูก ข้อและกล้ามเนื้อทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง		5. ประเมินกระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นทีม 6. การสอบ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. หอผู้ป่วย
3. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สื่อการเรียนการสอน

1. ตำรา/หนังสืออ่านประกอบ
2. สถานการณ์จริง/กรณีศึกษา
3. วิดีทัศน์/สารคดี/สไลด์
4. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน/ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- คณาจารย์กลุ่มผู้นิเทศการพยาบาลเด็ก.(2542). การพยาบาลผู้ป่วยเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจา ภูไพบูลย์. (บรรณาธิการ) (2541). แนวทางการวางแผนการพยาบาลเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ :

นินิบรรณาการ.

ชัยรัตน์ นิรันรัตน์. (2543). **ตำราการนอนกรนและกลุ่มอาการหยุดหายใจหลังการอุดกั้น.** กรุงเทพฯ ฯ : พี บี ฟลอเรน บัคเซนเตอร์.

ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร. (2543). **Pediatric Critical Care.** กรุงเทพฯ ฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.

ถนอมขวัญ ทวีบูรณ์. (2542). **การดูแลตนเองในวัยทอง.** กรุงเทพฯ ฯ : ไพศาลศิลปการพิมพ์.

ประเวศ วะสี. (2543). **สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์.** กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ประสาธ เหล่าถาวร กฤษณา ดวงอุไร และวิชัย ประยูรวิวัฒน์. (2543). **อายุรศาสตร์ในเวชปฏิบัติ 1.** กรุงเทพฯ ฯ : เรืองแก้วการพิมพ์.

ไพบุลย์ สุทธิวรรณ. บรรณาธิการ. (2535). **กุมารศาสตร์.** กรุงเทพฯ ฯ : เรืองแก้วการพิมพ์.

พูนทรัพย์ โสภากพันธ์. (2543). **การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาในการขยับถ่ายปัสสาวะ.** เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เยาวลักษณ์ อนรรักษ์. (2543). **กระบวนการสุขศึกษากับการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพก้าวสู่ยุค 2000.** กรุงเทพฯ ฯ : ชิกม่า ดีไซด์ กราฟฟิกส์.

เสนอ อินทร์สุขศรี. (2543). **ผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ทอง.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2542). **หลักสำคัญของเวชศาสตร์วัยผู้สูงอายุ: Principles of Geriatric Medicine.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. เล่ม 1-4 .** กรุงเทพฯ ฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.

Ball, Jane, Bindler, Ruth. (1995). **Pediatric Nursing : Caring of Children..** Washington : Appleton Lange.

- Behrman, E.R., Vaughan C.V. (1993). **Nelson Textbook of Pediatric. 12th ed.** Philadelphia : W.B. Saunders Company.
- Foster, Roxie L. Romness, Hunsberger, Mable Metzger and Anderson, Jo Joyce Tacke H. (1989). **Family Centered Nursing Care of Children.** Philadelphia, London, Toronto : W.B. Saunders Company.
- Wong, Donna L. (1995). **Whaley & Wong's : Nursing Care of Infant and Children. 5thed** Louis, Baltimore, Boston : Mosby.

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1
(Nursing Care of Persons with Health Problems Practicum I)

รหัสวิชา พย.1214

หน่วยกิต 3(0-12-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม บนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับ ความผิดปกติของการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์ และความเข้าใจความเป็นมนุษย์ในการดูแลสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่ความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
3. ระบุปัญหาและออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
4. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้
5. จัดกิจกรรมและเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่องของบุคคลวัยเด็ก
 วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและ
 น้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ
 ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ใน
 ภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้	1. ฝึกประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัย	1. ทดสอบก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติ

<p>กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม บนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการรับประทานอาหาร และน้ำ การขับถ่าย ปัสสาวะ การขับถ่ายอุจจาระ ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และ เรื้อรัง โดยคำนึงถึงความ เป็นมนุษย์ ยึดหลัก จริยธรรม และหลัก สิทธิมนุษยชนเลือกใช้ ทรัพยากร เทคโนโลยี ที่เหมาะสมผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพ ของบุคคลในการดูแลตนเอง</p>	<p>เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่ความผิดปกติ เกี่ยวกับการ รับประทานอาหาร และน้ำ การขับถ่าย ปัสสาวะ การขับถ่าย อุจจาระ ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้ด้วยความเข้าใจความเป็น มนุษย์ ยึดหลัก จริยธรรมและหลัก สิทธิมนุษยชน</p> <p>2. ออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์ และความเข้าใจ มนุษย์ในการดูแล บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการ รับประทานอาหาร และน้ำ การขับถ่าย อุจจาระ การขับถ่าย ปัสสาวะ ผิวน้ำ กระจก ขี้และกล้ามเนื้อ ในภาวะ</p>	<p>2.ประเมินการเขียนแผนการพยาบาล/ ผลงานที่ได้รับ มอบหมายที่แสดงถึง การพยาบาลบน พื้นฐานของหลัก วิทยาศาสตร์และ ความเข้าใจมนุษย์ ยึด หลักจริยธรรม และ หลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น เลือกใช้ ทรัพยากรและ เทคโนโลยีที่เหมาะสม</p> <p>3. ประเมินการ ปฏิบัติการพยาบาลให้ ครอบคลุมการดูแล ด้วยความเข้าใจความ เป็นมนุษย์ยึดหลัก จริยธรรม และหลัก สิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น เลือกใช้ ทรัพยากรและ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และสมรรถนะ รายวิชา</p>
--	---	--

	เขียนพลา้น วิกฤต และเรือร้าง	
มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
	<p>3. เขียนแผนการพยาบาลและให้การพยาบาลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และ วัยผู้สูงอายุที่มีความ ผิดปกติของการรับประทานอาหาร และน้ำ การขับถ่าย อุจจาระ การขับถ่าย ปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและ กล้ามเนื้อ ในภาวะเขียนพลา้น วิกฤต และเรือร้าง</p> <p>4. จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันในกลุ่มผู้ป่วย ในหอผู้ป่วยและร่วมอภิปรายกิจกรรมเมื่อกลับไปอยู่บ้านเพื่อสร้างเสริมศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และ วัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการรับประทานอาหาร และน้ำ การขับถ่าย</p>	

	<p>ปัสสาวะ การ ขับถ่ายอุจจาระ ผิวหนัง กระจก ข้อและกล้ามเนื้อ ใน ภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยเลือกใช้ ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น</p> <p>5. ศึกษาผู้ป่วย เฉพาะกรณี</p> <p>6. ประเมินผลการ พยาบาล ระหว่างให้การ พยาบาลและสิ้นสุด การพยาบาล</p>	
--	--	--

แหล่งการเรียนรู้

1. ศูนย์สุขภาพชุมชน
2. โรงพยาบาลชุมชน
3. หอผู้ป่วยอายุรกรรม คัลยกรรม เด็ก
โรงพยาบาลทั่วไป / โรงพยาบาลศูนย์
4. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิ

สื่อการเรียนการสอน

สถานการณ์จริงในแหล่งการเรียนรู้

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

คณาจารย์กลุ่มผู้นิเทศการพยาบาลเด็ก.(2542). การพยาบาลผู้ป่วย
เด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รจจา ภูไพบูลย์. (บรรณาธิการ) (2541). แนวทางการวางแผนการพยาบาลเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ :
นินิบรรณาการ.

- จันทนา อโณทยานนท์. (2541). การประเมินภาวะสุขภาพร่างกายในวัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ ฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- ชอลดา พันธุเสนา. (2541). ตำราการพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่
2. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- ชัยรัตน์ นีรันรัตน์. (2543). ตำราการนอนกรนและกลุ่มอาการหยุดหายใจหลังการอุดกั้น. กรุงเทพฯ ฯ : พี บี ฟลอเรน บัคเซนเตอร์.
- ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร. (2543). Pediatric Critical Care. กรุงเทพฯ ฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ถนอมขวัญ ทวีบุรณ. (2542). การดูแลตนเองในวัยทอง. กรุงเทพฯ ฯ : ไพศาลศิลป์การพิมพ์.
- นันทา เล็กสวัสดิ์. (2541). การปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วย ศัลยกรรม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2541). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับวัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บุษบา จินดาวิจักษณ์. (2540). ปัญหาสุขภาพสตรีและวัยทอง. กรุงเทพฯ ฯ : นิเวไทยมิตรการพิมพ์.
- ประเวศ ะสี. (2543). สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ประสาธ เหล่าถาวร กฤษณา ดวงอุไร และวิชัย ประยูรวิวัฒน์. (2543). อายุรศาสตร์ในเวชปฏิบัติ 1. กรุงเทพฯ ฯ : เรืองแก้วการพิมพ์.
- ประเสริฐ ธนกิจจารุ. (2540). ตำราโภชนบำบัดและไต. กรุงเทพฯ ฯ : ชวนพิมพ์.
- ไพบุลย์ สุธธีวรรณ. บรรณาธิการ. (2535). กุมารศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : เรืองแก้วการพิมพ์.
- พูนทรัพย์ โสภภาพันธุ์. (2543). การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาในการขับถ่ายปัสสาวะ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- เยาวลักษณ์ อนรรักษ์. (2543). กระบวนการสุขศึกษากับการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพก้าวสู่ยุค 2000. กรุงเทพฯ ฯ : ชิกม่า ดีไซด์ กราฟฟิก.

- วิไล ราตรีสวัสดิ์และสุนทร ฮ้อเผ่าพันธ์. (2540). **ปัญหาทารกแรกเกิด.พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพฯ : บริษัทดีไซร์ จำกัด.
- เสนอ อินทร์สุขศรี.(2543). **ผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ทอง.
- สุรางค์ เจียมจรรยาและคณะ. (2537). **เวชบำบัดวิกฤตในเด็ก.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ชัยเจริญ.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2542). **หลักสำคัญของเวชศาสตร์วัยผู้สูงอายุ: Principles of Geriatric Medicine.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. เล่ม 1-4 .** กรุงเทพฯ ฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- Ball, Jane, Bindler, Ruth.(1995). **Pediatric Nursing : Caring of Children..** Washington : Appleton Lange.
- Behrman E.R., Vaughan C.V. (1993). **Nelson Textbook of Pediatric. 12th ed.** Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Foster, Roxie L. Romness, Hunsberger, Mable Metzger and Andeson, Jo Joyce Tacke H. (1989). **Family Centered Nursing Care of Children.** Philadelphia, London, Toronto : W.B. Saunders Company.
- Wong, Donna L. (1995). **Whaley & Wong's : Nursing Care of Infant and Children. 5th.ed** Louis, Beltimore, Boston : Mosby.

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 (Nursing Care of Persons with Health Problems II)

รหัสวิชา พย.1315

หน่วยกิต 3(3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ใช้กระบวนการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนเลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความ

ผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และ หลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองบนพื้นฐานการพยาบาลแบบองค์รวม และทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. วิเคราะห์กลไกการเกิดปัญหาสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
2. เชื่อมโยงแนวคิด และหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
3. ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และ วัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชนได้
4. เลือกทรัพยากร เทคโนโลยี และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพยาบาลบุคคล วัยเด็ก วัยรุ่น วัย

ผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยมุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัสทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง

- 1.1 ความผิดปกติของการมองเห็น
- 1.2 ความผิดปกติของการได้ยินและการทรงตัว
- 1.3 ความผิดปกติของการรับรส
- 1.4 ความผิดปกติของการรับกลิ่น
- 1.5 ความผิดปกติของการรับสัมผัส

บทที่ 2 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของภูมิคุ้มกันทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง

- 2.1 ภูมิคุ้มกันบกพร่อง
- 2.2 การแพ้ภูมิตนเอง
- 2.3 ภูมิไวเกิน

บทที่ 3 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีเซลล์เจริญเติบโตผิดปกติทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง

- 3.1 เนื้องอกไม่ร้ายแรง
- 3.2 เนื้องอกร้ายแรง

บทที่ 4 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัย

ผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของฮอร์โมนทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง

4.1 การเจริญเติบโตผิดปกติ

4.2 การเผาผลาญผิดปกติ

บทที่ 5 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง

5.1 ความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์

5.2 การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

5.3 ปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ของสตรี

5.4 ปัญหาเกี่ยวกับความหลากหลายของเพศสภาพ

บทที่ 6 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อนทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง

6.1 ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคที่เกิดขึ้นใหม่(Re-emerging disease)

6.2 ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากโรคเขตร้อน

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง	1. บรรยายแบบมีส่วนร่วม 2. อภิปรายและสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด 3. เรียนรู้ตามสภาพจริง	1. หลักฐานการเรียนรู้ เช่น สรุปความคิดรวบยอดรายบท 2. ผลงานที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงความเข้าใจความเป็น

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>2. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็กวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของภูมิคุ้มกันทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง</p> <p>3. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีเซลล์เจริญเติบโตผิดปกติทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง</p>	<p>(Authentic Learning)</p> <p>4. ฝึกการใช้กระบวนการพยาบาลในวิเคราะห์ในกรณีศึกษา</p> <p>5. มอบหมายให้ค้นคว้าและสืบค้นจากตำราวารสารต่างประเทศ</p>	<p>มนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน</p> <p>ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม</p> <p>3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วม</p> <p>ในกิจกรรมซึ่งครอบคลุมในประเด็น</p> <p>3.1 การทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>3.2 การตรงต่อเวลา</p> <p>3.3 ความรับผิดชอบ</p> <p>3.4 ความซื่อสัตย์</p> <p>4. ประเมินกระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นทีม</p> <p>5. การสอบ</p>

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>5. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง</p> <p>6. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของปัญหาที่ เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อนทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง</p>		

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. หอผู้ป่วย
3. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/กรณีศึกษา
2. ตำรา/เอกสาร/วิดีโอทัศน์
3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน / ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- ชอลดา พันธุเสนา. (2541). **ตำราการพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่**
2. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- ชัยรัตน์ นิรันรัตน์. (2543). **ตำราการนอนกรนและกลุ่มอาการ**
หยุดหายใจหลังการอุดกั้น.
 กรุงเทพฯ ฯ : พี บี ฟลอเรน บัคเซนเตอร์.
- ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร. (2543). **Pediatric Critical**
Care. กรุงเทพฯ ฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์.(2542). **การดูแลตนเองในวัยทอง.**
 กรุงเทพฯ ฯ : ไพศาลศิลป์การพิมพ์.
- บุษบา จินดาวิจักษณ์. (2540). **ปัญหาสุขภาพสตรีและวัยทอง.**
 กรุงเทพฯ ฯ : นิวไทยมิตรการ
 พิมพ์.
- พูนทรัพย์ โสภภาพันธุ์.(2543). **การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาในการ**
ขับถ่ายปัสสาวะ.เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวลักษณ์ อนรรักษ์. (2543). **กระบวนการสุขศึกษากับการ**
พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพก้าวสู่ยุค 2000. กรุงเทพฯ ฯ
 : ชิกม่า ดีไซน์ กราฟฟิค.
- วิไล ราตรีสวัสดิ์และสุนทร ฮ้อเผ่าพันธ์. (2540). **ปัญหาทารก**
แรกเกิด.พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทดีไซน์จำกัด.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล.(2542). **หลักสำคัญของเวชศาสตร์วัย**
ผู้สูงอายุ: Principles of Geriatric Medicine. กรุงเทพฯ ฯ
 : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **การ**
พยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. เล่ม
1-4 . กรุงเทพฯ ฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- Ball, Jane, Bindler, Ruth.(1995). **Pediatric Nursing : Caring**
of Children.. Washington : Appleton Lange.
- Behrman E.R., Vaughan C.V.(1993). **Nelson Textbook of**
Pediatric. 12th ed. Philadelphia : W.B. Saunders
 Company.

Foster, Roxie L. Romness, Hunsberger, Mable Metzger and Anderson, Jo Joyce Tacke H. (1989). **Family Centered Nursing Care of Children**. Philadelphia, London, Toronto : W.B. Saunders Company.

Wong, Donna L. (1995). **Whaley & Wong's : Nursing Care of Infant and Children**. 5thed. Louis, Baltimore, Boston : Mosby.

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2
(Nursing Care of Persons with Health Problems
Practicum II)

รหัสวิชา พย.1316
หน่วยกิต 3 (0-12-0)
คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาในการดูแลแบบ บองค์รวมบนพื้นฐานบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่ความผิดปกติของของอวัยวะรับสัมผัส

ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของของอวัยวะสืบพันธุ์ ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
3. ระบุปัญหาและออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของของอวัยวะสืบพันธุ์ ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์ และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
4. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพที่มีความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์ ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
5. จัดกิจกรรมและเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่องของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของของอวัยวะสืบพันธุ์ ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะ

สปีพันธุ์และเพศลัมพันธุ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์ เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะ สปีพันธุ์และเพศลัมพันธุ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล</p>	<p>1. ฝึกประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่ความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์ เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะ สปีพันธุ์และเพศลัมพันธุ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน</p> <p>2. ออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์ เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะ สปีพันธุ์และเพศลัมพันธุ์ ปัญหาที่เกิดจาก</p>	<p>1. ทดสอบก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติ</p> <p>2. ประเมินการเขียนแผนการพยาบาล/ผลงานที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม</p> <p>3. ประเมินการปฏิบัติการพยาบาลให้ครอบคลุมการดูแลด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและ</p>

	โรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง	สมรรถนะรายวิชา
มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	ก า ร วั ต แ ล ะ ประเมินผล
	<p>3. เขียนแผนการพยาบาลและให้การพยาบาลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอร์โมน อวัยวะสืบพันธุ์ และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากโรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง</p> <p>4. จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันในกลุ่มผู้ป่วยในหอผู้ป่วย และร่วมอภิปรายกิจกรรมเมื่อกลับไปอยู่บ้านเพื่อสร้างเสริมศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ</p>	<p>ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและสมรรถนะรายวิชา</p> <p>4.ประเมินทักษะการพยาบาลเฉพาะ</p> <p>5. ประเมินการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นขณะประชุมปรึกษาทางการพยาบาล</p>

	<p>ฮอว์โมน อวัยวะสืบพันธุ์ และเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจาก โรคติดต่อและโรคเขตร้อน ในภาวะ เนื้องอก รากฟัน และ เรื้อรัง โดยเลือกใช้ ทรัพยากร เทคโนโลยีที่ เหมาะสมผสมผสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น 5. ศึกษาผู้ป่วยเฉพาะ กรณี 6. ประเมินผลการ พยาบาลระหว่างให้การ พยาบาลและสิ้นสุดการ พยาบาล</p>	
--	---	--

แหล่งการเรียนรู้

1. ศูนย์สุขภาพชุมชน
2. โรงพยาบาลชุมชน
3. หอผู้ป่วยอายุรกรรม คัลยกรรม เด็ก โรงพยาบาล
ทั่วไป / โรงพยาบาลศูนย์
4. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิ

สื่อการเรียนการสอน

สถานการณ์จริงในแหล่งการเรียนรู้

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- คณาจารย์กลุ่มผู้นิเทศการพยาบาลเด็ก.(2542). การพยาบาลผู้ป่วย
 เด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 รุจา ภาณุบุลย์. (บรรณาธิการ) (2541). แนวทางการวาง
 แผนการพยาบาลเด็ก. กรุงเทพฯ :
 นิธิบรรณาการ.

- จันทนา อโณทยานนท์. (2541). การประเมินภาวะสุขภาพร่างกายในวัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ชอลดา พันธูเสนา. (2541). ตำราการพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่
2. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- ชัยรัตน์ นรินทร์รัตน์. (2543). ตำราการนอนกรนและกลุ่มอาการหยุดหายใจหลังการอดกั้น. กรุงเทพฯ ฯ : พี บี ฟลอเรน บัคเซนเตอร์.
- ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร. (2543). Pediatric Critical Care. กรุงเทพฯ ฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์.(2542). การดูแลตนเองในวัยทอง. กรุงเทพฯ ฯ : ไพศาลศิลปการพิมพ์.
- นันทา เล็กสวัสดิ์.(2541).การปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยศัลยกรรม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2541). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับวัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯฯ สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บุษบา จินดาวิจักษณ์. (2540). ปัญหาสุขภาพสตรีและวัยทอง. กรุงเทพฯ ฯ : นิวไทยมิตรการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี.(2543). สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ประสาธ หล้าถาวร กฤษณา ดวงอุไร และวิชัย ประยูรวิวัฒน์. (2543). อายุรศาสตร์ในเวช-ปฏิบัติ 1. กรุงเทพฯ ฯ : เรือแก้วการพิมพ์.
- ประเสริฐ ธนกิจจารุ. (2540). ตำราโภชนบำบัดและไต. กรุงเทพฯ ฯ : ชวนพิมพ์.
- ไพบุลย์ สุทธิวรรณ. บรรณาธิการ.(2535). กุมารศัลยศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- พูนทรัพย์ โสภากพันธ์. (2543). การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาในการขับถ่ายปัสสาวะ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เยาวลักษณ์ อนุรักษ์. (2543). **กระบวนการสุขศึกษากับการ
พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพก้าวสู่ยุค 2000.** กรุงเทพฯ ฯ
: ชิกม่า ดีไซน์ กราฟฟิค.
- วิไล ราตรีสวัสดิ์และสุนทร ช้อเผ่าพันธ์. (2540). **ปัญหา
ทารกแรกเกิด.พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทดีไซน์
จำกัด.
- เสนอ อินทร์สุขศรี.(2543). **ผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์
ทอง.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2542). **หลักสำคัญของเวชศาสตร์วัย
ผู้สูงอายุ: Principles of Geriatric Medicine.** กรุงเทพฯ ฯ
: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **การ
พยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. เล่ม 1-4** กรุงเทพฯ ฯ :
ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- Ball, Jane Bindler, Ruth.(1995). **Pediatric Nursing : Caring
of Children..** Washington : Appleton Lange.
- Behrman E.R., Vaughan C.V. (1993). **Nelson Textbook of
Pediatric. 12th ed.**
Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Foster, Roxie L. Romness, Hunsberger, Mable Metzger
and Andeson, Jo Joyce Tacke H. (1989). **Family
Centered Nursing Care of Children.** Philadelphia,
London,
Toronto : W.B. Saunders Company.
- Wong, Donna L. (1995). **Whaley & Wong's : Nursing Care
of Infant and Children. 5th ed.** Louis, Beltimore,
Boston : Mosby.

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 3 (Nursing Care of Persons with Health Problems III)

รหัสวิชา พย.1317

หน่วยกิต 3 (3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิต ที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังใช้กระบวนการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี และผลการวิจัยที่

เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพ
ของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ
ของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัย
ผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของ การหายใจ ซีด และ
ส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือด และน้ำเหลือง
สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบในภาวะ
เฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์
ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร
เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้าง
ศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองบนพื้นฐานการพยาบาลแบบ
องค์รวมและทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. วิเคราะห์กลไกการเกิดปัญหาสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก
วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของ
การหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การ
ไหลเวียนเลือด และน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง
และภาวะล้มเหลวหลายระบบในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต
และเรื้อรังได้
2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่
บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความ
ผิดปกติของ การหายใจ เลือด และส่วนประกอบของ
เลือด การไหลเวียนเลือด และน้ำเหลือง สมองและ
ไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบในภาวะ
เฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้
3. ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพบุคคลวัย
เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และ วัยผู้สูงอายุ ที่มีความ
ผิดปกติของ การหายใจ เลือด และส่วนประกอบของ
เลือด การไหลเวียนเลือด และน้ำเหลือง สมองและ
ไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ในภาวะ

เฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนได้

4. เลือกทรัพยากร เทคโนโลยี และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพยาบาลบุคคล วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของ การหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือด และน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยมุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของการหายใจในภาวะเฉียบพลัน วิกฤตและเรื้อรัง

1.1 ปัญหาการระบายอากาศ (Ventilation)

1.2 ปัญหาการกำซาบ (Perfusion)

1.3 ปัญหาการซึมซาบ (Defusion)

บทที่ 2 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของเลือดและส่วนประกอบของเลือดในภาวะเฉียบพลัน วิกฤตและเรื้อรัง

2.1 ปัญหาการสร้างเม็ดเลือดและองค์ประกอบของเลือด

2.2 เม็ดเลือดถูกทำลาย

บทที่ 3 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติการไหลเวียนเลือดและน้ำเหลืองในภาวะเฉียบพลัน วิกฤตและเรื้อรัง

3.1 ปัญหาการสูบน้ำโลหิต

3.2 ปัญหาของหลอดเลือด

3.3 ความผิดปกติของน้ำเหลืองและการไหลเวียนน้ำเหลือง

บทที่ 4 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของสมองและไขสันหลังในภาวะเฉียบพลัน วิกฤตและเรื้อรัง

- 4.1 ความไม่รู้สีกตัว
- 4.2 การควบคุมการเคลื่อนไหวผิดปกติ
- 4.3 ความดันในช่องสมองผิดปกติ
- 4.4 ความบกพร่องของสติปัญญา
- 4.5 กล้ามเนื้ออ่อนแรง

บทที่ 5 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีภาวะล้มเหลวหลายระบบ

(Multi-system failure)

- 5.1 Multiple organ dysfunction syndromes
- 5.2 Shock

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของเลือดและส่วนประกอบของเลือดในภาวะเฉียบพลัน วิกฤตและเรื้อรัง	1. บรรยายแบบมีส่วนร่วม 2. อภิปรายและสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด 3. เรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)	1. หลักฐานการเรียนรู้ เช่น สรุปความคิดรวบยอดรายบท 2. ผลงานที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงความเข้าใจความเป็นมนุษย์ยึดหลักจริยธรรม

<p>3. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัย เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความ ผิดปกติการไหลเวียน เลือดและน้ำเหลืองใน ภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง</p> <p>4. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัย เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความ ผิดปกติของสมองและไข สันหลังในภาวะ เฉียบพลัน วิกฤตและ เรื้อรัง</p> <p>5. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับบุคคลวัย เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความ ผิดปกติของสมองและไข สันหลังในภาวะ เฉียบพลัน วิกฤตและ เรื้อรัง</p>	<p>4. ฝึกการใช้ กระบวนการ พยาบาลใน วิเคราะห์ใน กรณีศึกษา</p> <p>5. มอบหมายให้ ค้นคว้าและ สืบค้นจากตำรา วารสาร ต่างประเทศ</p>	<p>และหลักสิทธิ มนุษยชน ผสมผสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีที่ เหมาะสม</p> <p>3. พฤติกรรมการมี ส่วนร่วม ในกิจกรรมซึ่ง ครอบคลุมใน ประเด็น</p> <p>3.1 การทำงาน ร่วมกับ ผู้อื่น</p> <p>3.2 การตรงต่อ เวลา</p> <p>3.3 ความ รับผิดชอบ</p> <p>3.4 ความ ซื่อสัตย์</p> <p>4. ประเมิน กระบวนการกลุ่ม และการทำงาน เป็นทีม</p> <p>5. การสอบ</p>
---	--	--

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. หอผู้ป่วย

3. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/ กรณีศึกษา
2. ตำรา/เอกสาร
3. วิดิทัศน์
4. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
5. ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- คณาจารย์กลุ่มผู้นิเทศการพยาบาลเด็ก.(2542). การพยาบาลผู้ป่วยเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจา ภูไพบูลย์. (บรรณาธิการ) (2541). แนวทางการวางแผนการพยาบาลเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : นิตยบรรณาการ.
- ชัยรัตน์ นรินทร์รัตน์. (2543). ตำราการนอนกรนและกลุ่มอาการหยุดหายใจหลังการอุดกั้น. กรุงเทพฯ ฯ : พี บี ฟลอเรน บัคเซนเตอร์.
- ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร. (2543). Pediatric Critical Care. กรุงเทพฯ ฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ถนอมขวัญ ทวีบูรณ์.(2542). การดูแลตนเองในวัยทอง. กรุงเทพฯ ฯ : ไพศาลศิลปการพิมพ์.
- นันทา เล็กสวัสดิ์. (2541). การปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยศัลยกรรม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2541). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับวัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ประเวศ วะสี.(2543). สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ประสาธ เหล่าถาวร กฤษฎา ดวงอุไร และวิชัย ประยูรวิวัฒน์. (2543). อายุรศาสตร์ในเวชปฏิบัติ 1. กรุงเทพฯ ฯ : เรือแก้วการพิมพ์.

- ประเสริฐ ธนกิจจารุ. (2540). **ตำราโภชนบำบัดและไต**. กรุงเทพฯ
 ฯ : ชวนพิมพ์.
- พูนทรัพย์ โสภภาพันธุ์. (2543). **การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาใน
 การขับถ่ายปัสสาวะ**. เชียงใหม่:
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวลักษณ์ อนรรักษ์. (2543). **กระบวนการสุขศึกษากับการ
 พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพก้าวสู่ยุค 2000**. กรุงเทพฯ ฯ
 : ชิกม่า ดีไซน์ กราฟฟิค.
- วิไล ราตรีสวัสดิ์และสุนทร ฮ้อเผ่าพันธ์. (2540). **ปัญหาทารก
 แรกเกิด. พิมพ์ครั้งที่ 5**. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทดีไซน์จำกัด.
- เสนอ อินทร์สุขศรี. (2543). **ผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์
 ทอง.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2542). **หลักสำคัญของเวชศาสตร์วัย
 ผู้สูงอายุ: Principles of Geriatric Medicine**. กรุงเทพฯ ฯ
 : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **การ
 พยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. เล่ม 1-4**. กรุงเทพฯ ฯ :
 ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- Ball, Jane, Bindler, Ruth. (1995). **Pediatric Nursing : Caring
 of Children..** Washington : Appleton Lange.
- Behrman, E.R., Vaughan C.V. (1993). **Nelson Textbook of
 Pediatric. 12th ed.** Philadelphia: W.B. Saunders
 Company.
- Foster, Roxie L. Romness, Hunsberger, Mable Metzger
 and Andeson, Jo Joyce Tacke H. (1989). **Family
 Centered Nursing Care of Children**. Philadelphia,
 London, Toronto : W.B. Saunders Company.
- Wong, Donna L. (1995). **Whaley & Wong's : Nursing Care
 of Infant and Children. 5th ed.** Louis, Baltimore,
 Boston : Mosby.

ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 3
(Nursing Care of Persons with Health Problems
Practicum III)

รหัสวิชา พย.1318

หน่วยกิต 3(0-12-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบบอ ง ค์ ร ว ม บนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพ เกี่ยวกับความผิดปกติของการหายใจเลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลืองสมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจความเป็นมนุษย์ในการดูแลสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ได้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
3. ระบุปัญหา และออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไข

สั้นหลัง และภาวะลัมเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้

4. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลืองสมองและไขสันหลัง และภาวะลัมเหลวหลายระบบได้
5. จัดกิจกรรมและเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่องของบุคคลที่มีความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลังและภาวะลัมเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรังได้

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เขียนแผนการพยาบาลและให้การพยาบาลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของการรับประทานอาหารและน้ำ การขับถ่ายอุจจาระ การขับถ่ายปัสสาวะ ผิวหนัง กระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง 2. จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันในกลุ่มผู้ป่วยในหอผู้ป่วยและร่วมอภิปรายกิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทดสอบก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติ 2. ประเมินการเขียนแผน การพยาบาล/ผลงานที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และเข้าใจความเป็นมนุษย์ <p>ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสาน ภูมิ</p>

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>ของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ยึดหลักจรรยาบรรณและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง</p>	<p>เมื่อกลับไปอยู่บ้านเพื่อสร้างเสริมศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของการหายใจ เลือด และส่วนประกอบของเลือด การไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง สมองและไขสันหลัง และภาวะล้มเหลวหลายระบบ ในภาวะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง โดยเลือกใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>3. ศึกษาผู้ป่วยเฉพาะกรณี</p> <p>4. ประเมินผลการพยาบาลระหว่างให้การพยาบาลและสิ้นสุดการพยาบาล</p>	<p>ปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม</p> <p>3. ประเมินการปฏิบัติการพยาบาลให้ครอบคลุมการดูแลด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจรรยาบรรณและหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและสมรรถนะรายวิชา</p> <p>4. ประเมินทักษะการพยาบาลเฉพาะ</p> <p>5. ประเมินการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ขณะประชุม ปรึกษาทางการพยาบาล</p>

แหล่งการเรียนรู้

1. ศูนย์สุขภาพชุมชน
2. โรงพยาบาลชุมชน

3. หอผู้ป่วยอายุรกรรม คัลยกรรม เด็ก
โรงพยาบาลทั่วไป / โรงพยาบาลศูนย์
4. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิ

สื่อการเรียนการสอน

สถานการณ์จริงในแหล่งการเรียนรู้

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

คณาจารย์กลุ่มผู้นิเทศการพยาบาลเด็ก.(2542). การพยาบาลผู้ป่วย
เด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยรัตน์ นรินทร์. (2543). ตำราการนอนกรนและกลุ่มอาการ
หยุดหายใจหลังการอุดกั้น. กรุงเทพฯ ฯ : พี บี ฟลอเรน
บุ๊กเซนเตอร์.

ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร. (2543). **Pediatric Critical
Care.** กรุงเทพฯ ฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.

ประเวศ วะสี.(2543). **สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์.**
กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ประสาธ เหล่าถาวร กฤษฎา ดวงอุไร และวิชัย
ประยูรวิวัฒน์. (2543). **อายุรศาสตร์ในเวช-ปฏิบัติ 1.**
กรุงเทพฯ ฯ : เรือแก้วการพิมพ์.

พูนทรัพย์ โสภภาพันธุ์. (2543). **การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาใน
การขยับถ่ายปัสสาวะ.** เชียงใหม่
: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เยาวลักษณ์ อนรรักษ์. (2543). **กระบวนการสุขศึกษากับการ
พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพก้าวสู่ยุค 2000.** กรุงเทพฯ ฯ
: ชิกม่า ดีไซด์ กราฟฟิก.

เสนอ อินทร์สุขศรี.(2543). **ผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์
ทอง.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2542). **หลักสำคัญของเวชศาสตร์วัย
ผู้สูงอายุ: Principles of Geriatric Medicine.** กรุงเทพฯ ฯ
: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรเกียรติ อาชานุภาพ. (2538). **เวชปฏิบัติหน้ารู้.** กรุงเทพฯ ฯ :
ไฮลิสติกพับบลิชิ่ง.

- สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. เล่ม 1-4**. กรุงเทพฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- Ball, Jane, Bindler, Ruth.(1995). **Pediatric Nursing : Caring of Children..** Washington : Appleton Lange.
- Behrman E.R., Vaughan C.V. (1993). **Nelson Textbook of Pediatric. 12th ed.** Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Foster, Roxie L. Romness, Hunsberger, Mable Metzger and Andeson, Jo Joyce Tacke H. (1989). **Family Centered Nursing Care of Children.** Philadelphia, London, Toronto : W.B. Saunders Company.
- Wong, Donna L. (1995). **Whaley & Wong's : Nursing Care of Infant and Children. 5^{ed}.** Louis, Beltimore, Boston : Mosby.

การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต (Nursing Care of Persons with Mental Health Problems)

รหัสวิชา พย.1319

หน่วยกิต 2(2-0-4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิด และหลักการ การพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแล ด้วยความเอื้ออาทร แก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิต ที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรมและมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรม โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการบำบัดรักษา การฟื้นฟูสภาพทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม การสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ หลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาภาวะเสี่ยงและปัญหาทางจิตของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรมและมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรมด้วยความเข้าใจความมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้าง

ศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองบนพื้นฐานการพยาบาลแบบองค์รวมและทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายหลักการ แนวคิดและทฤษฎีทางจิตเวชและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาทางจิต
2. วิเคราะห์กลไกการเกิดปัญหาทางจิตของเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ได้
3. ประเมินภาวะสุขภาพ และความรุนแรงของปัญหาทางจิตของเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาทางจิตได้
4. ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาทางจิตแบบองค์รวมของเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
5. อธิบายหลักการและวิธีการบำบัดรักษาบุคคลที่มีปัญหาทางจิตได้
6. อธิบายหลักการฟื้นฟูสภาพบุคคลที่มีปัญหาทางจิตได้
7. อธิบายหลักการและวิเคราะห์กระบวนการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดทางจิตได้
8. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลตนเองของเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาทางจิตได้ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน

สาระการเรียนรู้

- บทที่ 1 แนวคิด หลักการและทฤษฎีการพยาบาลจิตเวช
- 1.1 แนวคิด หลักการและทฤษฎีการพยาบาลจิตเวช
  - 1.2 คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลจิตเวช และ ทีมจิตเวช
  - 1.3 แนวโน้มสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช

บทที่ 2 การดูแลบุคคล ครอบครัว และชุมชน เมื่อมี
ภาวะเสี่ยงและปัญหาทางจิต

2.1 การดูแลเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ เมื่อ
มีภาวะเสี่ยงและปัญหาทางจิต

2.2 การดูแลตนเองในบุคคลที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหา
ทางจิต

2.3 การมีส่วนร่วมทางครอบครัว และชุมชน ในการ
ดูแลบุคคลที่มีภาวะเสี่ยงและ
ปัญหาทางจิต

บทที่ 3 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ
ที่มีความผิดปกติของความคิด และการรับรู้

3.1 Autistic disorders

3.2 Delusion Disorders

3.3 Thought & Perception Disorder

3.4 Schizophrenia

บทที่ 4 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหา
สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่
และผู้สูงอายุ ที่มีความผิดปกติของความจำ และ
สติปัญญา

4.1 Mental Retardation

4.2 Dementia

4.3 Delirium

บทที่ 5 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ
สำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีความ
ผิดปกติของความสนใจ สมาธิ
และการเคลื่อนไหว

5.1 Attention Deficit

5.2 Hyperactivity and Hypo activity

บทที่ 6 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห
สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น

วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีอารมณ์ผิดปกติ

- 6.1 Loss & Grief
- 6.2 Emotional Crisis
- 6.3 Depressive & Suicide
- 6.4 Bipolar Disorders
- 6.5 Mania
- 6.6 Anxiety Disorders
- 6.7 PTSD
- 6.8 Psychosomatic Disorders

บทที่ 7 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห
สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ
ที่มีความผิดปกติของพฤติกรรม และการปรับตัว

- 7.1 Enuresis
- 7.2 Eating Disorders
- 7.3 Violence
- 7.4 Role Confusion and Conduct Disorders
- 7.5 Adjustment Disorders
- 7.6 Withdrawal Behavior
- 7.7 Sexual Deviation
- 7.8 Obsessive Compulsive Disorders

บทที่ 8 การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห
สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น

วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด
และการทารุณกรรม

- 8.1 Substance Abuse and Dependence
- 8.2 Substance and Induce Psychotic
- 8.3 Abuse and Neglect

บทที่ 9 บทบาทพยาบาลในการดูแล รักษาและฟื้นฟู
 สภาวะเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และ
 วัยผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาทางจิต

9.1 ประเภทการบำบัดรักษาทางจิตเวช

9.2 การบำบัดรักษาด้านร่างกาย (Symptomatic
 Therapy)

9.2.1 จิตเภสัชบำบัด

9.2.2 การรักษาด้วยไฟฟ้า (ECT)

9.2.3 การผูกมัด (Restrain) และการจำกัด

พฤติกรรม (Setting Limit)

9.3 การบำบัดรักษาทางจิตใจ (Psycho Therapy)

9.4 การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัด (Milieu
 Therapy)

9.5 พฤติกรรมบำบัด

9.6 การบำบัดเชิงการรู้คิด (CBT)

9.7 การสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด

9.7.1 แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของการสร้าง
 สัมพันธภาพเพื่อการบำบัด

9.7.2 กระบวนการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด

9.7.3 เทคนิคการสื่อสารเพื่อการบำบัด

9.8 การฟื้นฟูสภาพผู้ที่มีปัญหาทางจิต

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1. แนวคิด หลักการและทฤษฎีการพยาบาลจิตเวช	1. บรรยายอย่างมีส่วนร่วม	1. การมีส่วนร่วมและการแสดง

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	ก า ร วั ต แ ล ะ ประเมินผล
2. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของความคิด และการรับรู้	2.อภิปรายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ ประสบการณ์ เกี่ยวกับประเด็นที่ ศึกษา	ความคิดเห็น 2. หลักฐานการ เรียนรู้ ได้แก่ ผลงานที่ ได้รับ
3. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของ ความจำ และสติปัญญา	3. เรียนรู้จากสภาพจริง 4. มอบหมายให้ ค้นคว้าและ สืบค้นจากตำราวารสารต่างประเทศ	มอบหมาย /การ สรุปรวบรวมยอดราย บท 3. พฤติกรรมการ มีส่วน ร่วมในกิจกรรมซึ่ง ครอบคลุมใน ประเด็น ได้แก่
4. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของความ สนใจ สมาธิ และการ เคลื่อนไหว	5.ใช้กระบวนการ พยาบาลในการวาง แผนการพยาบาล กรณีศึกษา	3.1 การทำงาน ร่วมกับ ผู้อื่น 3.2 การตรงต่อ เวลา 3.3 ความ รับผิดชอบ 3.4 ความ ซื่อสัตย์
5. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญห สุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีอารมณ์ผิดปกติ		4. ประเมิน กระบวนการกลุ่ม และการทำงาน เป็นทีม

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	ก า ร วั ด แ ล ะ ประเมินผล
6. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติของพฤติกรรม และการปรับตัว		5. การสอบ
7. การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด และการทารุณกรรม		
8. บทบาทพยาบาลในการดูแล รักษาและฟื้นฟูสภาพเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาทางจิต		

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. หอผู้ป่วย
3. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/ กรณีศึกษา
2. ตำรา/เอกสาร/วิดีโอทัศน์
3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน/ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

เกษม ตันติปลาชีวะ และคณะ. (2539). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.

- กวี สุวรรณกิจ.(2541).โรควิตกกังวลในเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : เมติคัลมีเดีย.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม. บรรณาธิการ. (2538). สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ดวงใจ กसानติกุล. (2543). โรคซึมเศร้ารักษาหายได้. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- ณรงค์ สุภัทรพันธ์. (2543). โรคอารมณ์ซึมเศร้า. กรุงเทพฯ: หน้าต่างโลกกว้าง.
- ไพรัตน์ พฤษชาตาคุณากร.(2538). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 1-4 . เชียงใหม่ : ธนกิจการพิมพ์
- มานิตย์ ศรีสุภานนท์และจำลอง ดิษยวาณิช. (2543). ตำราจิตเวชศาสตร์. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์
- มานิช หล่อตระกูลและปราโมทย์ สุคนนิชย์ (2545). ตำราจิตเวชศาสตร์. กรุงเทพฯ : สุวิชาญการพิมพ์.
- สมภาพ เรื่องตระกูล. (2543). ตำราจิตเวชศาสตร์. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุชาติ พหลภาคย์. (2542). ความผิดปกติทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : ศิริภรณ์.
- สุนีย์ เกียวกิ่งแก้ว.(2544). แนวคิดพื้นฐานและการพยาบาลจิตเวช. พิมพ์ครั้งที่ 3 พิษณุโลก : รัตนสุวรรณ 3.
- สุนีย์ เกียวกิ่งแก้ว.(2544). การพยาบาลจิตเวช. พิมพ์ครั้งที่ 3 พิษณุโลก : รัตนสุวรรณ 3.

**ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต
(Nursing Care of Persons with Mental Health Problems)**

รหัสวิชา พย.1320
หน่วยกิต 2(0-8-0)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล ในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม บนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร แก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิต ที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรม และมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรม โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ฝึกทักษะการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยและญาติ จัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดและฟื้นฟูสภาพ สอนและให้คำปรึกษาทางจิตแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลความเป็นมนุษย์ในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลสุขภาพบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรม และมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรม ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรม และมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรมได้ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรม และมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรม ได้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
3. ระบุปัญหา และออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรม และมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรมได้
4. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลผู้ที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาทางจิต ด้านความคิด การรับรู้ ความจำ สติปัญญา ความสนใจ สมาธิ การเคลื่อนไหว อารมณ์ พฤติกรรม และมีปัญหาการใช้สารเสพติดและการทารุณกรรมแก่บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุได้
5. สร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดกับบุคคลที่มีปัญหาทางจิตได้
6. สอนและให้คำปรึกษาแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาทางจิตได้
7. จัดกิจกรรมเพื่อการบำบัด และฟื้นฟูสภาพบุคคลทุกช่วงวัยที่มีปัญหาทางจิตได้
8. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแลบุคคลทุกช่วงวัย ที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาทางจิตได้

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและการประเมิน
1.ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลแบบ	1. ฝึกใช้กระบวนการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรในการ	ผู้สอน/ผู้เรียน/พี่เลี้ยงในแหล่งฝึกร่วมกัน 1. ประเมินการปฏิบัติการพยาบาล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและการประเมิน
<p>องค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยที่มีภาวะเสี่ยงปัญหาทางจิต โดยเลือกใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>	<p>แก้ปัญหาสุขภาพของบุคคลทุกช่วงวัยที่มีภาวะเสี่ยง/ปัญหาทางจิตในสถานการณ์จริง ให้ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การประเมินปัญหาสุขภาพ 1.2 การวิเคราะห์ปัญหา 1.3 การวางแผนแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลทุกช่วงวัย โดยเลือกใช้ทรัพยากรเทคโนโลยี และผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.4 ปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมด้วยความเอื้ออาทรโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและหลักจริยธรรม 1.5 ประเมินผลกิจกรรมตากระบวนการ <p>2. ศึกษาเฉพาะกรณีและนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ</p>	<p>บุคคลทุกช่วงวัยที่มีภาวะเสี่ยง หรือปัญหาทางจิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. แฟ้มสะสมงาน/สัญญาการเรียน 3. ประเมินคุณลักษณะพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชและพฤติกรรม <p>การปฏิบัติการพยาบาลในประเด็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ความรับผิดชอบ 3.2 ความซื่อสัตย์ 3.3 การตรงต่อเวลา 3.4 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3.5 การสื่อสาร 3.6 ภาวะผู้นำ 3.7 การตัดสินใจ <p>การแก้ไข ปัญหา</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.8 การควบคุมอารมณ์ 3.9 การเป็นที่พึ่งทางอารมณ์ของผู้อื่น <ol style="list-style-type: none"> 4. ประเมินการนำเสนอผลงาน 5. การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นขณะประชุมปรึกษาทางการพยาบาล
2. ฝึกสร้าง	1. สร้างสัมพันธภาพเพื่อการ	ประเมินบันทึกการ

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและการประเมิน
สัมพันธภาพเพื่อการบำบัด	<p>บำบัด (แบบ 1: 1 Relationship) ระหว่างพยาบาลกับ ผู้ป่วย</p> <p>2. บันทึกและวิเคราะห์การ สร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด</p>	<p>สนทนาเพื่อการบำบัด</p>
3. ฝึกจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย	<p>1. ประเมินลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดและฟื้นฟูสภาพให้เหมาะสมโดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ ทรัพยากร เทคโนโลยีและผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เหมาะสมกับสภาพการณ์</p>	<p>1.แผนและบันทึกการจัดกิจกรรม</p> <p>2.การจัดกิจกรรม</p>
4. ฝึกสอนและให้คำปรึกษาทางด้านสุขภาพจิต/จิตเวชแก่ผู้ป่วยและญาติ	<p>1. ประเมินความต้องการของผู้ป่วยและญาติเกี่ยวกับการดูแลตนเอง หรือการมีส่วนร่วมของญาติในการดูแลผู้ป่วย</p> <p>2. วางแผนการสอน ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย และญาติเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน</p> <p>3. สอนและให้คำปรึกษาตามแผนที่วางไว้ให้เหมาะสมโดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ ทรัพยากร เทคโนโลยี และ</p>	<p>1. รายงาน/แผนงาน/โครงการการสอน ให้คำปรึกษา</p> <p>2. เพิ่มสะสมงาน/สัญญาการเรียน</p>

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและการประเมิน
	การผลวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของบุคคล ครอบครัว และชุมชน	

แหล่งการเรียนรู้

1. ศูนย์สุขภาพชุมชน
2. โรงพยาบาลจิตเวช แผนกจิตเวช หอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลทั่วไป
3. ชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

สถานการณ์จริงในแหล่งการเรียนรู้

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- เกษม ตันติพลาชีวะ และคณะ. (2539). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- ไพรัตน์ พฤษชาติคุณากร.(2538). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 1. เชียงใหม่ : ธนกิจการพิมพ์
- ไพรัตน์ พฤษชาติคุณากร.(2538). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 2. เชียงใหม่ : ธนกิจการพิมพ์
- ไพรัตน์ พฤษชาติคุณากร.(2538). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 3. เชียงใหม่ : ธนกิจการพิมพ์
- ไพรัตน์ พฤษชาติคุณากร.(2538). ตำราจิตเวชศาสตร์ เล่ม 4. เชียงใหม่ : ธนกิจการพิมพ์
- ณรงค์ สุภัทรพันธ์. (2543). โรคอารมณ์ซึมเศร้า. กรุงเทพฯ: หน้าต่างโลกกว้าง.
- ดวงใจ กสานติกุล. (2543). โรคซึมเศร้ารักษาหายได้. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- ปราโมทย์ เชาวศิลป์. (2542). กลุ่มจิตบำบัดสำหรับคนไข้ใน. กรุงเทพฯ : สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย

- สุรชาติ พหลภาคย์. (2542). ความผิดปกติทางอารมณ์.
กรุงเทพฯ : ศิริภักดิ์.
- กวี สุวรรณกิจ.(2541).โรควิตกกังวลในเด็กและวัยรุ่น.
กรุงเทพฯ : เมติคัลมีเดีย.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม. บรรณาธิการ. (2538). สุขภาพจิตและ
การพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์กร

**การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1
(Maternal and New born Nursing and Midwifery I)**

รหัสวิชา พย. 1321

หน่วยกิต 3(3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการการพยาบาลแบบองค์รวมบน
พื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความ เอื้ออาทรสำหรับมารดาและ

ทารก การตั้งครรภ์ และพัฒนาการของทารกในครรภ์ การคลอดและระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันปัญหาสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว โดยใช้กระบวนการพยาบาลดูแลมารดาและทารก ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลด้วยความเอื้ออาทรสำหรับมารดาและทารก การตั้งครรภ์ และพัฒนาการของทารกในครรภ์ การคลอดและระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันปัญหาสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว โดยใช้กระบวนการพยาบาลดูแลมารดาและทารก ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองบนพื้นฐานการพยาบาลแบบองค์รวมและทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมแก่มารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดได้
2. ระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดได้

3. ประเมินภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอดและหลังคลอดด้วยความเข้าใจมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน
4. ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอด และระยะหลังคลอดปกติได้
5. อธิบายองค์ประกอบ กลไกและกระบวนการคลอดปกติได้
6. อธิบายวิธีการทำคลอดและการช่วยเหลือการคลอดปกติได้
7. สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา ทารก และครอบครัวได้
8. เสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของมารดาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวได้
9. ใช้กระบวนการพยาบาลในการให้การพยาบาลมารดาทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอดและหลังคลอดด้วยความเข้าใจมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน
10. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพมารดา ทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอดและหลังคลอดได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิด และหลักการการพยาบาลมารดาและทารกแบบองค์รวม

- 1.1 แนวคิด หลักการการดูแลมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอด และระยะหลังคลอด
  - 1.2 มาตรฐานการผดุงครรภ์ขององค์การอนามัยโลก
- บทที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของมารดาทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอด และระยะหลังคลอดปกติ
- 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของมารดา
  - 2.2 ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของมารดา

- 2.3 สิ่งแวดล้อม
- บทที่ 3 การตั้งครรรค์
- 3.1 พัฒนาการทารกในครรภ์
- 3.2 การเกิดรกและพัฒนาการของรก
- 3.3 การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา จิตสังคมและจิต
วิญญานของมารดาในระยะ
ตั้งครรรค์
- 3.4 บทบาทหน้าที่การปรับตัวของมารดา และ
ครอบครัวในระยะตั้งครรรค์
- บทที่ 4 การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ
และการป้องกันปัญหาสุขภาพของ
มารดาและทารกในระยะตั้งครรรค์ปกติ
- 4.1 การซักประวัติ
- 4.2 การตรวจร่างกายและการตรวจครรรค์
- 4.3 การติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- 4.4 การวินิจฉัยการตั้งครรรค์ การคัดกรองภาวะเสี่ยง
และการส่งต่อ
- 4.5 การส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์
สังคมและจิตวิญญานของ
มารดาในระยะตั้งครรรค์
- 4.6 การกระตุ้นพัฒนาการทารกในครรภ์
- 4.7 การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาทารก
ในครรภ์และครอบครัว
- 4.8 การป้องกันปัญหาสุขภาพของมารดาและทารกใน
ครรภ์
- 4.9 การดูแลมารดาที่มีภาวะไม่สุขสบาย
- 4.10 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลสุขภาพ
มารดาและทารก
- บทที่ 5 องค์ประกอบ กลไกและการคลอดปกติ
- 5.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคลอด
- 5.2 องค์ประกอบของการคลอด

- 5.3 การเปลี่ยนแปลงของมารดาและทารกในระยะ
คลอดทางด้านร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ
- 5.4 ทฤษฎีการเจ็บครรภ์
- 5.5 กลไกการคลอดปกติ
- 5.6 สรีรวิทยาของการคลอดรก
- บทที่ 6 การประเมินภาวะสุขภาพ การดูแลและช่วยเหลือ
มารดาและทารกในระยะคลอดปกติ
- 6.1 การตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ในระยะคลอด
- 6.2 การประเมินสภาพทารกในครรภ์ในระยะคลอด
- 6.3 การประเมินความก้าวหน้าของการคลอด
- 6.4 การเตรียมด้านร่างกายและจิตใจเพื่อการคลอด
- 6.5 การดูแลมารดาในระยะคลอดปกติ
- 6.6 การทำคลอดและช่วยเหลือการคลอดปกติ
- 6.7 การทำคลอดรก
- 6.8 การประเมินภาวะสุขภาพทารกแรกเกิดทันที
- 6.9 การตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ
- 6.10 การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา
ทารกและสมาชิกในครอบครัว
- บทที่ 7 การประเมินภาวะสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ
และการดูแลภาวะสุขภาพของมารดาหลังคลอดปกติ
- 7.1 การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา จิต สังคมและจิต
วิญญาณของมารดาหลังคลอด
- 7.2 การประเมินภาวะสุขภาพของมารดาหลังคลอด
- 7.3 การพยาบาลมารดาหลังคลอด
- 7.4 การส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ
- 7.5 การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา
ทารกและครอบครัว
- 7.6 การป้องกันปัญหาสุขภาพมารดาหลังคลอด
- บทที่ 8 การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ และ
การป้องกันปัญหาสุขภาพ
ของทารกแรกเกิดปกติ
- 8.1 ลักษณะทารกแรกเกิด

8.2 การประเมินภาวะสุขภาพของทารกแรกเกิด

8.3 การพยาบาลทารกแรกเกิดปกติ

8.4 การให้ภูมิคุ้มกัน และการป้องกันปัญหาสุขภาพแก่ทารกแรกเกิด

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1.แนวคิดและหลักการพยาบาลมารดาและทารกแบบองค์รวม	1. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้/สถานการณ์จริง ในประเด็น แนวคิด หลักการการดูแลมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด เปรียบเทียบกับมาตรฐานการผดุงครรภ์ขององค์การอนามัยโลก และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลสุขภาพมารดาและทารก 2.อภิปรายกลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม และสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด	1.การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น 2. หลักฐานการเรียนรู้ เช่น สรุปลงานความคิดรวบยอดรายบท 3. ผลงานที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงความเข้าใจความเป็นมนุษย์ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ผลสัมฤทธิ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
2.ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดปกติ	1. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้/สถานการณ์จริง ในประเด็น ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดปกติ 2.อภิปรายกลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม และสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด	4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งครอบคลุมในประเด็น 4.1 การทำงานร่วมกับ

		<p>ผู้อื่น</p> <p>4.2 การตรงต่อเวลา</p> <p>4.3 ความรับผิดชอบ</p> <p>4.4 ความซื่อสัตย์</p> <p>5. ประเมินกระบวนการการทำงานเป็นทีม</p> <p>6. การสอบ</p>
3.การตั้งครรรภ์	ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้/สถานการณ์จริง และสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด	<p>1.หลักฐานการเรียนรู้</p> <p>2.การสอบ</p>
4.การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันปัญหาสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ปกติ	<p>1.วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ตัวอย่างและนำเสนอเป็นรายกลุ่ม</p> <p>2.อภิปรายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน</p> <p>3. บรรยายอย่างมีส่วนร่วม</p> <p>4.ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรม/เทคนิคใหม่ของการส่งเสริมสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์</p> <p>5.นำเสนอผลการศึกษาและอภิปรายร่วมกัน</p>	<p>1.หลักฐานการเรียนรู้</p> <p>2.การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น</p> <p>3.การนำเสนอ</p> <p>4 .การสอบ</p>
มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล

5.องค์ประกอบ กลไกและการ คลอตกติ	1. บรรยายอย่างมีส่วนร่วม 2.ศึกษาค้นคว้าจากสื่อเกี่ยวกับกลไก การคลอตก สรีรวิทยาการคลอตก 3.ศึกษาจากสถานการณ์จริง 4.อภิปรายร่วมกันและสรุปเป็นผัง	1.หลักฐานการ เรียนรู้ 2.การมีส่วนร่วม และการแสดง ความคิดเห็น 3.การสอบ
7.การประเมิน ภาวะสุขภาพ การสร้างเสริม สุขภาพและ การดูแลภาวะ สุขภาพของ มารดาหลัง คลอตกติ	ความคิดรวบยอด 1.วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ ตัวอย่าง พร้อมทั้งฝึกประเมิน ภาวะสุขภาพของมารดาและการ ดูแลหลังคลอตกติตลอดจนการ สร้างเสริมสัมพันธภาพความเป็น ครอบครัว 2.เปรียบเทียบในแต่ละ สถานการณ์ตัวอย่าง และการ ป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพ มารดาหลังคลอตก 3. ค้นคว้าและสืบค้นตำรา วารสารต่างประเทศ	1.รายงานการ วิเคราะห์ 2.การมีส่วนร่วม และการแสดง ความคิดเห็น 3. หลักฐานการ เรียนรู้ 4. การสอบ
8.การประเมิน การส่งเสริม สุขภาพและ การป้องกัน ปัญหาสุขภาพ ของทารกแรก เกิดปกติ	1. บรรยายอย่างมีส่วนร่วม 2.วิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่าง เพื่อฝึกประเมินภาวะสุขภาพทารก แรกเกิดและการให้การพยาบาล 3.ศึกษา ลักษณะทารกแรกเกิด ประเมินภาวะสุขภาพทารกแรกเกิด การให้การพยาบาล และการให้ ภูมิคุ้มกันโรคจากสถานการณ์จริง 4.อภิปรายการเรียนรู้ร่วมกันและ สรุปประเด็นสำคัญ	1.การมีส่วนร่วม และการแสดง ความคิดเห็น 2.ประเมินจาก รายงานวิเคราะห์ 3.หลักฐานการ เรียนรู้ 4.การสอบ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. หอผู้ป่วย
3. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/ กรณีศึกษา
2. ตำรา/เอกสาร/วิดิทัศน์
3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน/ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- กนก สัจจและคณะ. (2542). **สุติศาสตร์รามธิบดี**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- กระทรวงสาธารณสุข (2540). **การพยาบาลสุติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- กฤษณา เพ็งสา และสุกัญญา ทักษพันธ์. (2540). **คู่มือทารกแรกเกิด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- ช่อทิพวรรณ พันธุ์แก้ว (2541). **ครบเครื่องเรื่องตั้งครรภ์**. กรุงเทพฯ : ยุโรปาเพรส.
- บุญศรี จันทร์รัชชกุล, รสีก รังสิปการการ แพทย์ พันธุ์บุรณะ (2542). **สุติศาสตร์ร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์ (2540). **สุติศาสตร์รามธิบดี 2**. กรุงเทพฯ : เฮลท์ ออทอริตี้ส์ จำกัด.
- พิชัย เจริญพานิช (2540). **สุติศาสตร์พื้นฐานและปัญหา**. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.
- พิภพ จิรภิญโญ (2540). **คู่มือแม่และเด็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- วัฒนา ศีรพจนารถ. (2543). **การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์แบบแผนสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : ชานเมืองการพิมพ์.
- ศรีนวล โอสถเสถียร. (2541). **มารดาหลังคลอด ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและการพยาบาล**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีนวล โอสถเสถียร. (2543). **คู่มือจุดเน้นทางการพยาบาลแม่และเด็กและการผดุงครรภ์** วี.เจ.

- สำหรับ จิตตินันท์(2539). ตำรากุมาวะชศาสตร์ เล่ม 1, 2.
 กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ เวชสาร
- Barbara, R.(2000). **Maternal-Newborn Nursing**. Philadelphia
 Lippincott
- Behman, Richard E.(200). **Pediatrics**. Philadelphia W.B.
 SAUNDERS.
- BraWden, S.(1998) **Maternity care**. U.S.A. Springhouse
- Carole, K, Stephanie, R, Ann, A.(1998). **Protocols in
 Neornatal Nursing**. Philadelphia. WB Saunders
- Catherine, M, Kathliin A. (1997) **Maternal - Newborn
 Nursing : heory andPractice**. U.S.A : WoB. Saunders
 Company.
- Dickason, E, Silverman, B, Judith, A (1997). **Haternal -
 Infant Nursing Care**. U.S.A. Accu - colar Inc.
- Gerald B, David, W, Adam, A (1997). **Hand book of
 Pediatrics**. Newjersey, Prentirc-Hall International Inc.
- Kathryn, A. et all. (1999). **Maternal - Infant Care Planning**.
 Pennsylvania : Spinghouse Corporation
- Mary, A (1997). **High risk Perinatal Home Care Manual**.
 Philadelphia : Lippincott.

**ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1
 (Maternal and Newborn Nursing and Midwifery Practicum I)**

รหัสวิชา พย. 1322
หน่วยกิต 4(0-16-0)
คำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแล
 แบบองค์รวมบนพื้นฐานบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความ
 เข้าใจความเป็นมนุษย์ในดูแลด้วยความเอื้ออาทรสำหรับมารดาและ
 ทารก การตั้งครรภ์ และพัฒนาการของทารกในครรภ์ การ

คลอดและระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ การ
ประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันปัญหา
สุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว สร้างเสริม
สัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว ยึดหลักจริยธรรม
และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม
ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลใน
การดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแล
แบบองค์รวมบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจ
มนุษย์สำหรับมารดาและทารก การตั้งครรภ์ และพัฒนาการของ
ทารกในครรภ์ การคลอดและระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ภาวะสุขภาพ การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ
การป้องกันปัญหาสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว
สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว ยึดหลัก
จริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี
ที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของ
บุคคลในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารก
ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดได้
2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมสำหรับ
มารดาและทารก การตั้งครรภ์ และพัฒนาการของทารก
ในครรภ์ การคลอดและระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ภาวะสุขภาพ การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริม
สุขภาพ การป้องกันปัญหาสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วม
ของครอบครัว สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา
ทารกและครอบครัว ได้สอดคล้องกับสภาพการณจริง
3. ประเมินภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์
ระยะคลอดและระยะหลังคลอดด้วยความเข้าใจความเป็น
มนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพแก่ มารดา และทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และ ระยะหลังคลอดปกติได้
5. ทำคลอดปกติ ตัดและซ่อมแซมฝีเย็บได้
6. ระบุปัญหา และออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลัก วิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลใช้ กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดาและทารก การ ตั้งครรภ์ และพัฒนาการของทารกในครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ การ ประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน ปัญหาสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
7. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เหมาะสมในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหา สุขภาพมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดปกติได้
8. สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่าง บิดา มารดา ทารกและ ครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลัง คลอดได้
9. เสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของมารดาในระยะ ตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด รวมทั้ง สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวได้

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
--------------	--------------------	--------------------

<p>1.ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในดูแลด้วยความเอื้ออาทรสำหรับมารดาและทารก การตั้งครรภ์ และพัฒนาการของทารกในครรภ์ การคลอดและระยะหลังคลอด ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันปัญหาสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา ทารกและ ครอบครัว ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>	<p>ฝึกปฏิบัติในหน่วยฝึกครรภ์</p> <p>1. ประเมินภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์</p> <p>1.1 การตรวจร่างกาย</p> <p>1.2 การตรวจครรภ์</p> <p>1.3 การติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ</p> <p>2. วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ และปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารก</p> <p>3. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพแก่มารดาและทารก โดยเลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม</p> <p>4. สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา ทารกและครอบครัว</p>	<p>ผู้สอน ผู้เรียน/แหล่งฝึก ร่วมกันประเมินจาก</p> <p>1. การปฏิบัติกิจกรรมการประเมิน/การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ มารดา และทารกในระยะตั้งครรภ์</p> <p>2. พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ/ความเอื้ออาทร ต่อผู้รับบริการ</p> <p>3. กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>4. กิจกรรมการสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา และครอบครัว</p> <p>5. การปฏิบัติงานโดยครอบคลุม ความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้รับบริการ และผู้อื่น</p>
<p>มโนทัศน์หลัก</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p>	<p>การวัดและประเมินผล</p>

	<p>5. มอบหมายให้ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานในรูปแบบ</p>	<p>6. ประเมินจากแฟ้มสะสมงานของผู้เรียน</p>
<p>2. มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง</p>	<p>แฟ้มสะสมงาน</p> <p>ฝึกปฏิบัติในห้องคลอด</p> <p>1. ประเมินภาวะสุขภาพของมารดา และทารกในระยะคลอด</p> <p>1.1 การตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ในระยะคลอด</p> <p>1.2 การประเมินสภาพทารก</p> <p>1.3 การติดตามความก้าวหน้าของการคลอด</p> <p>2. วิเคราะห์ และวางแผนการพยาบาลมารดา และทารกในระยะคลอดในผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>3. ปฏิบัติการพยาบาลมารดา และทารกในระยะคลอด</p> <p>3.1 การทำคลอดปกติ</p> <p>3.2 การตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ</p> <p>3.3 การทำคลอดรก</p> <p>3.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันปัญหาสุขภาพ</p>	<p>1. การปฏิบัติกิจกรรมการประเมิน/การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ/การวางแผนการพยาบาล มารดา และทารกในระยะคลอด/ทักษะการทำคลอด</p> <p>2. การสังเกตพฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ/ความเอื้ออาทร/การเคารพในสิทธิของผู้รับบริการ และผู้อื่น</p> <p>3. ประเมินจากกิจกรรมการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา ทารก และครอบครัว /การเสริมสร้างศักยภาพการดูแลตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม</p> <p>4. แบบประเมินการปฏิบัติงานโดยครอบคลุมความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติงาน</p>

	<p>มารดา และทารก</p> <p>3.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา และทารก</p> <p>3.6 บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ในหน่วยหลังคลอดในรูปแบบของแฟ้มสะสมงาน</p> <p>4. เลือกใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีในการดูแลมารดา ทารก</p>	<p>5. การพัฒนาการเรียนรู้จากแฟ้มสะสมงาน</p>
--	--	---

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
--------------	--------------------	--------------------

	<p>ฝึกปฏิบัติในห้องคลอด และหน่วยหลังคลอด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินภาวะสุขภาพ มารดาในระยะ 2 ชั่วโมงหลังคลอด 2. ประเมิน ภาวะสุขภาพ ทารกแรกเกิด ทันทีและ 2 ชั่วโมงแรกเกิด 3. วินิจฉัยและวางแผนการพยาบาลมารดา และทารกในระยะ 2 ชั่วโมงหลังคลอด และระยะหลังคลอด 4. ปฏิบัติการพยาบาล มารดา และทารกในระยะ 2 ชั่วโมงหลังคลอด และระยะหลังคลอด 5. จัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพมารดา ทารก และครอบครัว 6. จัดกิจกรรมในการเสริมสร้าง คักยภาพในการดูแลตนเองและครอบครัวโดยคำนึงถึงทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น 7. ฝึกประสบการณ์การทำงานเป็นทีม ในการดูแลมารดา และทารก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมการประเมิน/การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการพยาบาล มารดา และทารกในระยะ 2 ชั่วโมง หลังคลอดและระยะหลังคลอด 2. ประเมินการปฏิบัติงาน โดยครอบคลุม ความรู้ เจตคติ และทักษะ การปฏิบัติงาน 3. ประเมินการทำงานเป็นทีม 4. การพัฒนาการเรียนรู้จากเพิ่ม สะสมงาน 5. ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ในประเด็นต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 5.1 การตรงต่อเวลา 5.2 ความรับผิดชอบ 5.3 ความซื่อสัตย์ 5.4 การสื่อสาร
--	--	--

	<p>หลังคลอดปกติ การ ดูแลมารดา และทารก หลังคลอดปกติ</p> <p>8. บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในหน่วยหลังคลอดเก็บ เป็นแฟ้มสะสมงาน</p>	
--	---	--

แหล่งการเรียนรู้

1. ศูนย์สุขภาพชุมชน
2. โรงพยาบาลชุมชน
3. หอผู้ป่วยอายุรกรรม คัลยกรรม เด็ก
โรงพยาบาลทั่วไป / โรงพยาบาลศูนย์
4. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/ กรณีศึกษา

2. ตำรา/เอกสาร/วิดิทัศน์
3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน/ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

- กนก สัจจและคณะ. (2542). **สูติศาสตร์รามธิบดี**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- กระทรวงสาธารณสุข (2540). **การพยาบาลสูติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- กฤษณา เพ็งสา และสุกัญญา ทักษพันธ์. (2540). **คู่มือทารกแรกเกิด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- ช่อทิพวรรณ พันธุ์แก้ว (2541). **ครบเครื่องเรื่องตั้งครรภ์**. กรุงเทพฯ : ยูโรปาเพรส.
- บุญศรี จันทร์รัชชกุล, รลิก รังสิปรากการ แพทย์ พันธุ์บุรณะ (2542). **สูติศาสตร์ร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง จำกัด.
- ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์ (2540). **สูติศาสตร์รามธิบดี 2**. กรุงเทพฯ : เฮลท์ ออทอริตี้ส์ จำกัด.
- พิชัย เจริญพานิช (2540). **สูติศาสตร์พื้นฐานและปัญหา**. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี.
- พิภพ จิรภิญโญ (2540). **คู่มือแม่และเด็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- วัฒนา ศรีพจนารถ. (2543). **การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์แบบแผนสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: ชานเมืองการพิมพ์.
- ศรีนวล โอสถเสถียร.(2541). **มารดาหลังคลอดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและการพยาบาล**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีนวล โอสถเสถียร. (2543). **คู่มือจุดเน้นทางการพยาบาลแม่และเด็กและการผดุงครรภ์**. วิ.เจ.
- สำหรับ จิตตินันท์(2539). **ตำรากุมารเวชศาสตร์ เล่ม 1, 2**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ เวชสาร
- Barbara, R.(2000). **Maternal-Newborn Nursing**. Philadelphia Lippincott
- Behman, Richard E.(200). **Pediatrics Philadelphia**. W.B. SAUNDERS.

- Bra, W, den, S.(1998) **Maternity care**. U.S.A. Springhouse
 Carole, K, Stephanie, R, Ann, A.(1998). **Protocols in
 Neornatal Nursing Philadelphia**. WB Saunders.
 Catherine, M, Kathliin A. (1997) **Maternal - Newborn
 Nursing : heory andPractice**. U.S.A : WoB. Saunders
 Company.
 Dickason, E, Silverman, B, Judith, A (1997). **Haternal -
 Infant Nursing Care**. U.S.A. Accu - colar Inc.
 Gerald B, David, W, Adam, A (1997). **Hand book of
 Pediatrics**. Newjersey, Prentire-Hall International Inc.
 Kathryn, A. et all. (1999). **Maternal - Infant Care Planning**.
 Pennsylvania : Spinghourse Corporation
 Mary, A (1997) **High risk Perinatal Home Care Manual**.
 Philadelphia : Lippincott.

**การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 2
 (Maternal and Newborn Nursing and Midwifery II)**

รหัสวิชา พย.1423

หน่วยกิต 3(3-0-6)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรสำหรับของมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ระยะคลอดและระยะหลังคลอด การประเมินและการคัดกรองภาวะเสี่ยงและส่งต่อ การช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพ การเตรียมและช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและการทำสูติศาสตร์หัตถการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา ทารกและครอบครัว ใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด การประเมินและการคัดกรองภาวะเสี่ยงและส่งต่อ การช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพ การเตรียมและช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและการทำสูติศาสตร์หัตถการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา ทารกและครอบครัว ด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเองบนพื้นฐานการพยาบาลแบบองค์รวมและทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิด หลักการการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรสำหรับมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพได้
2. ประเมินและวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ คัดกรองภาวะเสี่ยงและส่งต่อมารดา ทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดได้
3. บอกขั้นตอนการเตรียมและช่วยเหลือมารดา ทารกที่รับการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษได้
4. อธิบายวิธีการช่วยเหลือการทำสูติศาสตร์หัตถการได้
5. ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดาและทารกที่มีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ด้วยความเข้าใจมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทร
6. เสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของมารดาที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอดได้ รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว

7. ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา ทารกและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพได้
8. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพของมารดาทารก ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพได้

สาระการเรียนรู้

บทที่ 1 แนวคิด หลักการพยาบาลแบบองค์รวมบนพื้นฐานของทฤษฎีการดูแลด้วย ความเอื้ออาทร สำหรับมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด

1.1 แนวคิด หลักการดูแลมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและ/หรือปัญหาสุขภาพ

บทที่ 2 การประเมิน การคัดกรอง และการส่งต่อมารดา และทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพ

2.1 วิธีการและเกณฑ์การประเมิน

2.2 การวินิจฉัย การคัดกรอง และการส่งต่อ

บทที่ 3 การเตรียมและการช่วยเหลือมารดา และทารกที่ได้รับการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ

3.1 Biochemical assessment

3.2 Biophysical assessment

3.3 Electronic fetal monitoring

บทที่ 4 การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดา และทารกที่มีภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพเนื่องจากการตั้งครรภ์ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด

4.1 ความผิดปกติของการตั้งครรภ์

- 4.1.1 อาการแพ้ท้องอย่างรุนแรง
- 4.1.2 ครรภ์แฝด
- 4.1.3 ทารกตายในครรภ์
- 4.1.4 ภาวะความดันโลหิตสูง
- 4.1.5 การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
- 4.1.6 ภาวะถุงน้ำคร่ำแตกก่อนกำหนด
- 4.1.7 ครรภ์เกินกำหนด
- 4.1.8 ความผิดปกติของน้ำคร่ำ
- 4.1.9 ภาวะทารกเจริญเติบโตช้าในครรภ์
- 4.1.10 การตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง เช่น มารดา
วัยรุ่น มารดาอายุมาก การ
ตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การ
กระทำรุนแรงต่อหญิงตั้งครรภ์
มารดาที่ติดสารเสพติด ฯลฯ

4.2 มารดาที่มีเลือดออกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด
และระยะหลังคลอด

- 4.2.1 เลือดออกในครั้งแรกของการตั้งครรภ์
- 4.2.2 เลือดออกในครั้งหลังของการตั้งครรภ์
- 4.2.3 การตกเลือดหลังคลอด

4.3 ภาวะฉุกเฉินทางสูติศาสตร์ เช่น มดลูกแตก
มดลูกปลิ้น ภาวะน้ำคร่ำอุดตัน
หลอดเลือดในปอด สายสะดือย้อย รกค้าง Fetal
distress การคลอดเฉียบพลัน
 ฯลฯ

บทที่ 5 การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแล
มารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพ ร่วมกับ การ
ตั้งครรภ์ ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด

- 5.1 ความผิดปกติของการไหลเวียนเลือด
- 5.2 ความผิดปกติของเลือดและองค์ประกอบของเลือด
- 5.3 ความผิดปกติของฮอร์โมน
- 5.4 ความผิดปกติของการหายใจ
- 5.5 ความผิดปกติของทางเดินปัสสาวะ

- 5.6 โครดติดเชื่อมกับการตั้งครรภ์
- บทที่ 6 การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดาและทารกที่มีความผิดปกติของ ปัจจัยการคลอด
  - 6.1 การคลอดยาก/การคลอดยาวนาน
    - 6.1.1 กำลังการคลอดผิดปกติ
    - 6.1.2 ช่องทางคลอดผิดปกติ
    - 6.1.3 ลักษณะทารกและรกผิดปกติ
    - 6.1.4 ความผิดปกติทางด้านจิตใจ
  - 6.2 อื่นๆ
- บทที่ 7 การช่วยเหลือในการทำสูติศาสตร์หัตถการ
  - 7.1 Forceps Extraction
  - 7.2 Vacuum Extraction
  - 7.3 Ceasarian Section
  - 7.4 Breech Extraction
  - 7.5 Induction of labour
  - 7.6 Version
- บทที่ 8 การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดาที่มีปัญหาสุขภาพในระยะ
  - หลังคลอด
    - 8.1 การติดเชื่อหลังคลอด
    - 8.2 เต้านมอักเสบ เต้านมเป็นฝี
    - 8.3 การคั่งของเลือดที่แผลฝีเย็บ (Hematoma)
    - 8.4 ภาวะมดลูกไม่เข้าอู่
    - 8.5 ภาวะผิดปกติทางด้านจิตใจหลังคลอด
- บทที่ 9 การพยาบาลแบบองค์รวมในทารกแรกเกิดที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพ
  - 9.1 การบาดเจ็บจากการคลอด
  - 9.2 ทารกน้ำหนักตัวผิดปกติ , ความผิดปกติเกี่ยวกับอายุครรภ์
  - 9.3 ทารกแรกเกิดติดเชื่อ
  - 9.4 ทารกแรกเกิดจากมารดาติดเชื้อเสฟติด
  - 9.5 Birth Asphyxia
  - 9.6 Meconium aspiration syndrome

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการดูแลมารดา และทารกที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพ	1.ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการการดูแลมารดา และทารกที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพ โดยเน้นสาระภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ค่านิยม ของครอบครัว และชุมชน	1.การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น 2. หลักฐานการเรียนรู้ เช่น สรุปลงความคิด รวบรวมรายการบท
การเตรียมและการช่วยเหลือมารดา และทารกที่ได้รับ การตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ	1. ศึกษาจากวิดีโอทัศนสภาพการณ์จริง 2.อภิปรายผลที่ได้จากการศึกษา	3. ผลงานที่ได้รับมอบหมาย ที่แสดงถึงความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึด
การประเมินการคัดกรอง และการส่งต่อมารดา และทารกในระยะ ตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ที่มีภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพ	1.วิเคราะห์จากสถานการณ์ ตัวอย่าง และฝึกการประเมิน การคัดกรอง และการตัดสินใจส่งต่อ 2.อภิปราย แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง ผู้สอนและผู้เรียน 3.สรุปลงสาระสำคัญ	หลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกใช้ ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล

<p>การใช้กระบวนการพยาบาล ในการดูแลมารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพเนื่องจากการตั้งครรภ์ ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์จากสถานการณ์ ตัวอย่างที่พบบ่อยเกี่ยวกับมารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพเนื่องจากการตั้งครรภ์ 2. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จากตำราวารสารต่างประเทศ 3. วางแผนการใช้กระบวนการพยาบาล ในการดูแลมารดา จากสถานการณ์ตัวอย่างและนำเสนอแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ 4. สรุปเป็นผังความคิดรวบยอดเป็นรายบุคคล 	<ol style="list-style-type: none"> 4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งครอบคลุมในประเด็น <ol style="list-style-type: none"> 4.1 การทำงานร่วมกับผู้อื่น 4.2 การตรงต่อเวลา 4.3 ความรับผิดชอบ 4.4 ความซื่อสัตย์ 5. ประเมิน
<p>การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพ ร่วมกับการตั้งครรภ์ ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. สรุปเปรียบเทียบในแต่ละสถานการณ์ ตัวอย่าง <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาจากตำราเกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาล ในการดูแลมารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพ ร่วมกับการตั้งครรภ์ และทำแบบทดสอบ เพื่อประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2. อภิปราย 3. ตรวจสอบและแก้ไขคำตอบในแบบทดสอบของตนเองหรือของเพื่อน 4. สรุปสาระสำคัญที่ได้ร่วมกัน 	<p>กระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นทีม</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. การสอบ

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดา และทารกที่มีความผิดปกติของปัจจัยการคลอด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ที่เคยพบในการฝึกปฏิบัติในวิชาพย.1322 เกี่ยวกับความผิดปกติของปัจจัยการคลอด 2. ศึกษาเพิ่มเติมในปัญหาเกี่ยวกับ กำลังการคลอด ผิดปกติ/ช่องทางคลอด ผิดปกติ/ทารกและรกผิดปกติจากการบรรยาย /ตำรา/เอกสารการวิจัย 3. อภิปรายร่วมกันและสรุป 	
การช่วยเหลือการทำสูติศาสตร์ หัตถการ	<p>ประเด็นสำคัญ ในการประเมินสภาพความผิดปกติของปัจจัยการคลอด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาการทำสูติศาสตร์หัตถการและบทบาทของพยาบาลในการช่วยทำสูติศาสตร์หัตถการจากวิดีโอทัศน์และหรือศึกษาสถานการณ์จริง 	
การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลมารดาที่มีปัญหาสุขภาพในระยะหลังคลอด	<ol style="list-style-type: none"> 2. ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในการช่วยทำสูติศาสตร์หัตถการในสถานการณ์ต่างๆ 3. สรุปร่วมกัน 1. ศึกษาค้นคว้าปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยและหรืออาการแทรกซ้อนที่พึงระวังในมารดาในระยะหลังคลอดและสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด 	

	<p>2. นำเสนอและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p>3. สืบค้นคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด</p> <p>สมบูรณ์เพิ่มเติม</p> <p>4. ปรับฝังความคิดรวบยอด</p>	
<p>การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลทารกแรกเกิดที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพในภาวะเจ็บป่วยหนัก วิกฤต และเรื้อรัง</p>	<p>ให้สมบูรณ์และ</p> <p>5. สรุปร่วมกัน</p> <p>1. บรรยายอย่างมีส่วนร่วมและอภิปรายร่วมกัน</p> <p>2. วิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่างในลักษณะฝังความคิดรวบยอด</p> <p>3. เขียนแผนการให้การพยาบาลตามฝังความคิดรวบยอด</p> <p>3. สรุปการให้การพยาบาลร่วมกัน</p>	

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. หอผู้ป่วย
3. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานการณ์จริง/ กรณีศึกษา
2. ตำรา/เอกสาร/วิดีโอทัศน์
3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน/ชุดการสอน

เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม

กนก สัจจและคณะ. (2542). *สูติศาสตร์รามาธิบดี*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.

กระทรวงสาธารณสุข (2540). *การพยาบาลสูติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ยุทธรินทร์การพิมพ์.

- กฤษณา เพ็งสา และสุกัญญา ทักษพันธ์. (2540). **คู่มือทารกแรกเกิด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คลังวิทยา.
- ช่อทิพวรรณ พันธุ์แก้ว (2541). **ครบเครื่องเรื่องตั้งครรภ์**. กรุงเทพฯ : ยุโรปาเพรส.
- บุญศรี จันทร์รัชชกุล, รลิก รังสิปราวการ พัญญู พันธุ์บุรณะ (2542). **สูติศาสตร์ร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง จำกัด.
- ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์ (2540). **สูติศาสตร์รามธิบดี 2**. กรุงเทพฯ : เฮลท์ ออทอริตี้ส์ จำกัด.
- พิชัย เจริญพานิช (2540). **สูติศาสตร์พื้นฐานและปัญหา**. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี.
- พิภพ จิรภิญโญ (2540). **คู่มือแม่และเด็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- วัฒนา ศีรพจนารถ. (2543). **การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์แบบแผนสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : ชานเมืองการพิมพ์.
- ศรีนวล โอสถเสถียร.(2541). **มารดาหลังคลอดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและการพยาบาล**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีนวล โอสถเสถียร. (2543). **คู่มือจุดเน้นทางการพยาบาลแม่และเด็กและการผดุงครรภ์** วี.เจ.
- สำหรับ จิตตินันท์(2539). **ตำรากุมารเวชศาสตร์ เล่ม 1, 2**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ เวชสาร
- Barbara, R.(2000). **Maternal-Newborn Nursing Philadelphia** Lippincott
- Behman, Richard E.(2000). **Pediatrics Philadelphia**. W.B. SAUNDERS.
- Bra,W,den, S.(1998) **Maternity care**. U.S.A. Springhouse.
- Carole, K, Stephanie, R, Ann, A.(1998). **Protocols in Neornatal Nursing Philadelphia**. WB Saunders.
- Catherine, M, Kathliin A. (1997) **Maternal - Newborn Nursing : Theory andPractice**. U.S.A : WoB. Saunders Company.

- Dickason, E, Silverman, B, Judith, A (1997). **Maternal - Infant Nursing Care**. U.S.A. Accu -colar Inc.
- Gerald B, David, W, Adam, A (1997). **Hand book of Pediatrics**. Newjersey, Prentire-Hall International Inc.
- Kathryn, A. et all. (1999). **Maternal - Infant Care Planning**. Pennsylvania : Spinghouse Corporation.
- Mary, A (1997). **High risk Perinatal Home Care Manual** Philadelphia : Lippincott.

ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 2 (Maternal and Nursing and Midwifery Practicum II)

รหัสวิชา พย 1424

หน่วยกิต 2(0-8-0)

คำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลสุขภาพสำหรับมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด ประเมิน คัดกรองภาวะเสี่ยงและส่งต่อ ดูแลให้การช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพ ช่วยเหลือส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว เตรียมและช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและการทำสูติศาสตร์หัตถการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

สมรรถนะรายวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลแบบองค์รวมบนพื้นฐานหลักวิทยาศาสตร์และความเข้าใจความเป็นมนุษย์ สำหรับมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด ประเมิน คัดกรองภาวะเสี่ยงและส่งต่อ ดูแลให้การช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพ ช่วยเหลือส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว เตรียมและช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ และการทำสูติ

ศาสตร์หัตถการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวยึดหลัก
จริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร
เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้าง
ศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบวิชานี้ นักศึกษาสามารถ

1. ประเมินและ คัดกรองภาวะเสี่ยง ของมารดา และทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์คลอด และหลังคลอดและส่งต่อด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
2. เชื่อมโยงแนวคิดและหลักการพยาบาลแบบองค์รวมในการดูแลสุขภาพสำหรับมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด ประเมิน คัดกรองภาวะเสี่ยงและส่งต่อ ดูแลให้การช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพ ช่วยเหลือส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาทารกและครอบครัว เตรียมและช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและการทำสูติศาสตร์หัตถการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวได้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
3. ดูแลช่วยเหลือมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอดด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ยึดหลักจริยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน
4. เตรียม และช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและการทำสูติศาสตร์หัตถการในมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพ
5. ระบุปัญหา และออกแบบการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์ และความเข้าใจมนุษย์ในการดูแลมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพได้

6. เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการดูแลมารดาและทารกที่มีภาวะเสี่ยงและมีปัญหา สุขภาพได้
7. เสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของมารดาที่มีภาวะ เสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพ และสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของครอบครัว

การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มโนทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>ปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการ แก้ไขปัญหาในการ ดูแลแบบองค์รวม บนพื้นฐานบน พื้นฐานของหลัก วิทยาศาสตร์และ ความเข้าใจมนุษย์ ในการดูแลสุขภาพ สำหรับมารดาและ ทารกที่มีภาวะเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพ ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและ ระยะหลังคลอด ประเมิน คัด กรองภาวะเสี่ยงและ ส่งต่อ ดูแลให้ การช่วยเหลือและฟื้นฟูสุขภาพ ช่วยเหลือส่งเสริม สัมพันธภาพ ระหว่างมารดา ทารกและครอบครัว</p>	<p>ฝึกปฏิบัติในหน่วยฝัก ครอบ เกี่ยวกับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินภาวะ สุขภาพของมารดา และทารกในระยะ ตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพจาก สถานการณ์จริง 2. การวิเคราะห์ปัญหา สุขภาพ และการ แก้ไขปัญหาสุขภาพ 3. การวางแผนการ พยาบาล มารดาที่มี ปัญหาสุขภาพโดย ประยุกต์ใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผลการวิจัย และผสมผสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่นที่ เหมาะสมในการแก้ไข ปัญหา สุขภาพ และทารกที่มีปัญหา สุขภาพ และภาวะ เสี่ยงในการตรวจด้วย เครื่องมือพิเศษ 	<p>ประเมินการฝึกปฏิบัติ จาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แผนการพยาบาล แบบองค์รวม 2. การปฏิบัติการ พยาบาลโดยครอบคลุม ความรู้ เจตคติ และ ทักษะ การปฏิบัติ พยาบาลตามแผนการ พยาบาล 3. พฤติกรรม การดูแล ผู้รับบริการ/ความเอื้อ ออาทร การเคารพสิทธิ ของผู้รับบริการและ ผู้อื่น 4. พฤติกรรมการเลือก และประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และ ผสมผสานภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการแก้ไข ปัญหา 5. พฤติกรรมการทำงานอย่างอิสระ 6. ทักษะการเตรียมและ ช่วยเหลือการตรวจ ด้วยเครื่องมือพิเศษ

เตรียมและช่วยเหลือในการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและการทำสถิติศาสตร์หัตถการ		
มदनทัศน์หลัก	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมิน
	<p>5. การจัดกิจกรรมในการเสริมสร้าง คักยภาพในการดูแลตนเองของมารดาและครอบครัว</p> <p>6. การทำงานอย่างอิสระ</p> <p>7.บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน</p>	<p>7.การพัฒนาทักษะการใช้กระบวนการพยาบาลและพัฒนาคุณลักษณะด้วยแฟ้มสะสมงาน</p> <p>8.ประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติงาน ในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>8.1 การตรงต่อเวลา</p> <p>8.2 ความรับผิดชอบ</p> <p>8.3 ความซื่อสัตย์</p> <p>8.4 การสื่อสาร</p> <p>8.5การตัดสินใจแก้ไข ปัญหา</p>
สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ยึดหลักจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้าง	<p>ฝึกปฏิบัติในห้องคลอด</p> <p>1. การประเมินภาวะสุขภาพของมารดา และทารกในระยะคลอด และ</p> <p>2 ชม. หลังคลอด ที่มีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพ</p> <p>2. การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพและตัดสินใจแก้ไขปัญหาสุขภาพ</p> <p>3. การเตรียมและ</p>	<p>ประเมินการฝึกปฏิบัติจาก</p> <p>1. แผนการพยาบาลแบบองค์รวม</p> <p>2. การปฏิบัติการพยาบาลโดยครอบคลุม ความรู้ เจตคติ และทักษะ การปฏิบัติพยาบาลตามแผนการพยาบาล</p> <p>3. พฤติกรรม การ</p>

<p>ศักยภาพของบุคคลในการดูแลตนเอง</p>	<p>ช่วยเหลือมารดาและทารกที่ได้รับการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษและทำสูติศาสตร์หัตถการในระยะคลอด และ 2 ชม. หลังคลอด</p> <p>4. การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกที่มีปัญหาสุขภาพ/ภาวะเสี่ยงในระยะคลอด และ 2 ชม. หลังคลอด</p> <p>5. การจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา และทารก/สร้างเสริมศักยภาพในการดูแลตนเองของมารดา และครอบครัว</p> <p>6. การทำงานเป็นทีม</p> <p>7. บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานในห้องคลอดทุกเก็บเป็นแฟ้มสะสมงาน</p>	<p>ดูแลผู้รับบริการด้วยความเอื้ออาทรการเคารพสิทธิของผู้รับบริการและผู้อื่น</p> <p>4. พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม</p> <p>5. ทักษะการเตรียมและช่วยเหลือการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ</p> <p>6. การพัฒนาทักษะการใช้กระบวนการพยาบาลและพัฒนาคุณลักษณะด้วยแฟ้มสะสมงาน</p> <p>7.ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>7.1 การตรงต่อเวลา</p> <p>7.2 ความรับผิดชอบ</p> <p>7.3 ความซื่อสัตย์</p> <p>7.4 การสื่อสาร</p> <p>7.5การตัดสินใจแก้ไขปัญหา</p>
<p>มโนทัศน์หลัก</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p>	<p>การวัดและการประเมินผล</p>

	<p>ฝึกปฏิบัติในหน่วยหลังคลอด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินภาวะสุขภาพมารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพ/ภาวะแทรกซ้อน/ได้รับการทำสูติศาสตร์หัตถการในระยะหลังคลอดตลอดจนการวินิจฉัยและวางแผนการพยาบาลมารดาและทารกที่มีปัญหาสุขภาพ/ภาวะแทรกซ้อน/ได้รับการทำสูติศาสตร์หัตถการ 2. ปฏิบัติการพยาบาลมารดา และทารกที่มีปัญหาสุขภาพ/ภาวะแทรกซ้อน/ได้รับการทำสูติศาสตร์หัตถการโดยตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม 3. จัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพ และสร้างเสริมศักยภาพในการดูแลตนเองของมารดาและครอบครัว 4. ฝึกประสบการณ์การทำงานเป็นทีมในการดูแลมารดาที่มีปัญหาสุขภาพ/ภาวะเสี่ยงในหน่วยหลังคลอด 5. บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานในห้องหลัง 	<p>ประเมินการฝึกปฏิบัติจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แผนการพยาบาล 2. พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพ/ความเอื้ออาทร/การเคารพสิทธิของผู้รับบริการ และผู้อื่น 3. การปฏิบัติการพยาบาลโดยครอบคลุมความรู้ เจตคติ และทักษะ การปฏิบัติพยาบาลตามแผนการพยาบาล 4. พฤติกรรม การดูแลผู้รับบริการ/ความเอื้ออาทรการเคารพสิทธิของผู้รับบริการและผู้อื่น 5. พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม 6. กิจกรรมกลุ่ม/การทำงานเป็นทีม/การเสริมสร้าง การดูแลตนเองของมารดา และครอบครัว 7. การพัฒนาทักษะการใช้กระบวนการพยาบาลและพัฒนาคุณลักษณะด้วยแฟ้มสะสมงาน 8. ประเมินพฤติกรรม
--	--	--

	<p>คลอดทุกเก็บเป็นแฟ้มสะสมงาน</p>	<p>การปฏิบัติงาน ใน ประเด็นต่อไปนี้</p> <p>8.1 การตรงต่อเวลา 8.2 ความรับผิดชอบ 8.3 ความซื่อสัตย์ 8.4 การสื่อสาร 8.5 การตัดสินใจ แก้ไขปัญหา</p>
--	-----------------------------------	--

แหล่งการเรียนรู้

1. ศูนย์สุขภาพชุมชน
2. โรงพยาบาลชุมชน
3. หอผู้ป่วยอายุรกรรม คัลยกรรม เด็ก
โรงพยาบาลทั่วไป / โรงพยาบาลศูนย์
4. อาจารย์ประจำวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิ

สื่อการเรียนการสอน

- สถานการณ์จริงในแหล่งการเรียนรู้
- เอกสาร/หนังสือที่ต้องอ่านเพิ่มเติม**
- กนก สัจระและคณะ. (2542). **สูติศาสตร์รามธิบดี**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ชู ศรี พิศลยบุตร และ พงษ์ธारा วิจิตรเวช ไพศาล.(2543). **วิสัญญีวิทยาทางสูติกรรม**. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- บุญศรี จันทรรัชชกุล, รลิก รังสิปการการ พัญญู พันธุ์บุรณะ (2542). **สูติศาสตร์ร่วมสมัย** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง จำกัด.
- มาณี ปิยะอนันต์ (2543). **สูติศาสตร์** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล
- วัฒนา ศีรพจนารถ.(2543). **การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์แบบแผนสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : ชานเมืองการพิมพ์.
- ศรีนวล โอสถเสถียร. (2543). **คู่มือจุดเน้นทางการพยาบาลแม่และเด็กและการผดุงครรภ์** วิ.เจ.
- Barbara, R.(2000). **Maternal-Newborn Nursing** . Philadelphia Lippincott
- Brawen, S.(1998) **Maternity care**. U.S.A. Springhouse
- Carole, K, Stephanie, R, Ann, A.(1998). **Protocols in Neornatal Nursing Philadelphia**. WB Saunders
- Catherine, M, Kathliin A. (1997) **Maternal - Newborn Nursing : heory andPractice**. U.S.A : WoB. Saunders Company.
- Chin, H. (1997). **On call Obstetrics and Gynaecology**, Philadelphia : W.B. Saunds.
- Dickason, E, Silverman, B, Judith, A (1997). **Haternal - Infant Nursing Care**. U.S.A. Accu - colar Inc.
- Gerald B, David, W, Adam, A (1997). **Hand book of Pediatrics**. Newjersey, Prentire-Hall International Inc.
- Kathryn, A. et all. (1999). **Maternal - Infant Care Planning**. Pennsylvania : Spinghouse Corporation.
- Mary, A .(1997). **High risk Perinatal Home Care Manual**. Philadelphia : Lippincott.
- Mickinney, E, S. et all (2000). **Maternal Child Nursing**. Philadelphia : W.B. Saunders Company.

- Meson, K.(1999). **Maternal - Infant Care Planing Now with Clinical Pathway** U.S.A. Springhouse.
- Mickinney, E. (200). **Maternal-Child Nursing**. Philadelphia W.B. Saunders Company
- Neff, C, Spray, M (1996). **Introduction to Maternal and Child Health Nursing**. Philadelphia : Lippincott-raven publishers.
- Rollant . Pavlette D. Piotrowski. Karen. (1996). **Maternity Nursing**. The United States of America : Mosby - Year Book. Inc.
- Stright, B. (2000) **Maternal - Newborn Nursing**. Philadelphia Lipincott.